

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

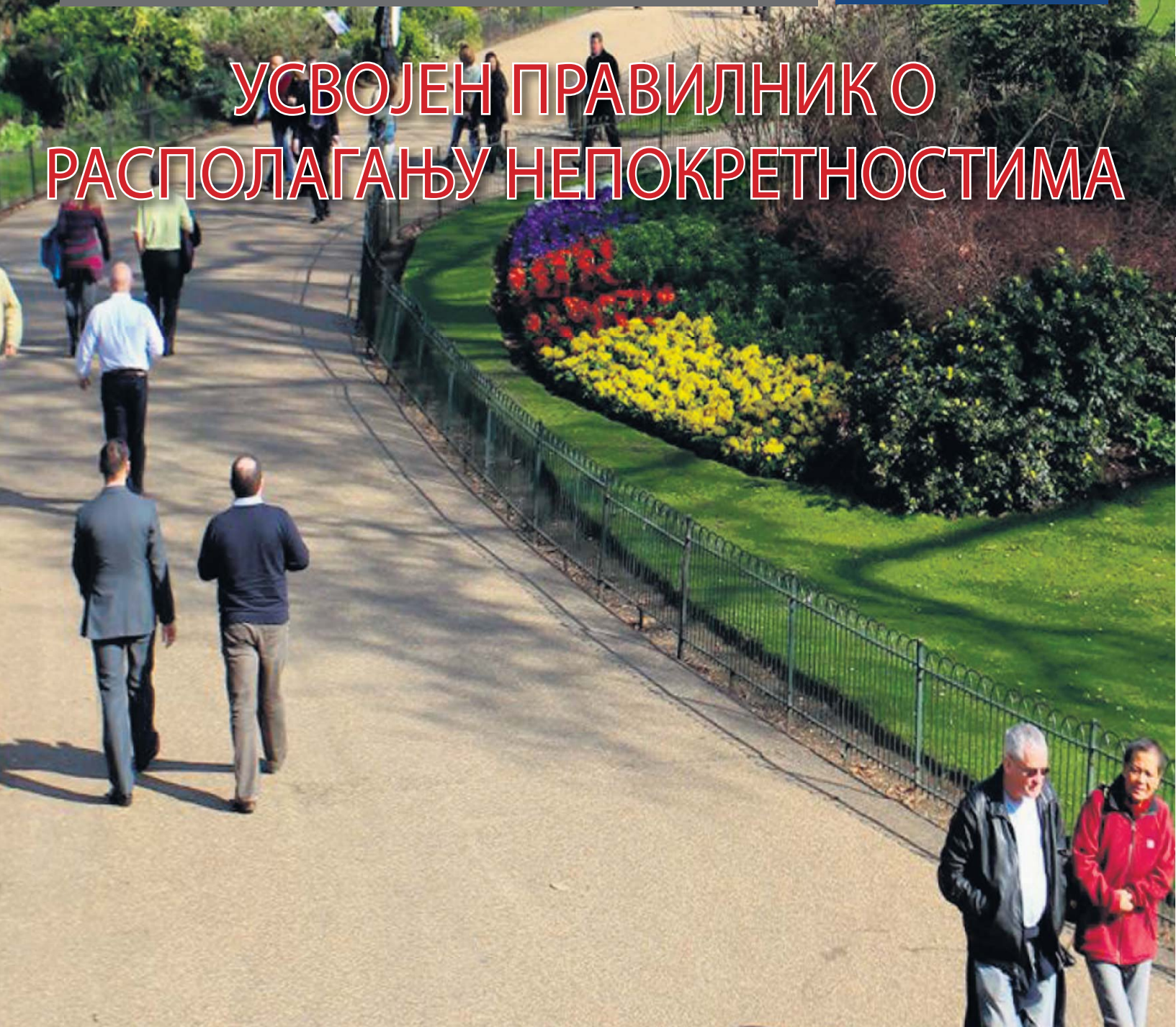
ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Актом који је усвојио УО РФ ПИО коришћење имовине Фонда уређено по истим принципима и процедурама као што држава уређује располагање јавном својном

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

УСВОЈЕН ПРАВИЛНИК О РАСПОЛАГАЊУ НЕПОКРЕТНОСТИМА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Смехом до здравља

Ко је, када и где први пут повезао појам шале са првим априлом, није познато, али чини се да овај дан последњих година све више губи на значају. Разлог за то највероватније треба тражити у повећању свакодневног притиска и убрзаном радном и животном темпу, али и у савременим технологијама које комуникацију уживо свде на минимум.

Неки верују да веза првог априла са хумором потиче још из Старог Рима јер су Римљани тога дана забавама и оргијама славили празник богиње Венере, али има и других различитих тумачења.

Како год било, извесно је да су у раним данима првоаприлског подваљивања шале изгледале сасвим другачије него данас. Онај ко је био мета пошалице слат је, рецимо, на далек пут да узме нешто што уопште не постоји. У 17. и 18. веку важила су јасна друштвена правила којима су се водили и они који су смишљали пошалице за своје пријатеље, па су тако одрали смели да се шале са децом, али деца нису увек то смела да раде са одраслима.

Попут многих других традиција, и априлске шале су се битно промениле, а са развојем савремене технологије и настанком нових медија и оне су углавном везане за овај вид комуникације. Тако ћемо на дан шале евентуално бити преварени само од медија неким лажним

вестима, а већ су легендарни постали трикови Би-Би-Сија. Првог априла 1957. године та телевизија је известила о жетви шпагета у градићу Тесину у Швајцарској. Запањени (тада, додуше, ретки) гледаоци су на екрану могли да виде како швајцарски сељаци скидају шпагете са дрвећа.

Велику узбуну је у априлу 2007. године изазвала и вест да је „Хаос“, компјутерски клуб, пронашао вирус „тројанац“ који приватне податке о порезу шаље америчком Савезном криминалном уреду.

Смисао за хумор се очигледно разликује и по земљама и меридијанима, па је тако, на пример, првог априла 2010. у Копенхагену постављен скелет на месту где стоји статуа Мале сирене, јунакиње истоимене бајке Ханса Кристијана Андерсена.

Французи, пак, ову традицију негују до данашњих дана на необичан начин. Они 1. априла увек покушавају да некоме на леђа залепе папир са написаном поруком, попут „ружан“ или „удари ме“.

Али, како рекосмо, људи притиснути бригама и проблемима све мање налазе разлог за смех и шалу. Стручњаци, пак, стално подсећају да је хумор најпотребнији управо у најтежим временима и да се треба смејати што више. Смех је најбољи „вентил“ који нас ослобађа напетости, а позитивне емоције јачају имунолошки систем. Док се смејемо, кажу стручњаци, активира се око 300 мишића по целом телу, од мишића лица, до трбушних, понекад чак и мишићи руку и ногу. Доказано је чак и то да су десна и лева страна мозга боље координисане код особа које се често смеју и имају развијен смисао за хумор.

Дакле, смејте се што више. Можда ће та позитивна енергија „заразити“ и оне који вас окружују.

Припремила В. А.

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Усвојен Правилник о располагању непокретностима

Коришћење имовине Фонда уређено на исти начин, по истим принципима и процедурама као што држава уређује располагање јавном својином

На двадесет четвртој седници, одржаној 19. марта ове године, Управни одбор Републичког фонда ПИО усвојио је предлог Правилника о располагању непокретностима Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, као и акте које је Фонд био у обавези да усвоји по препорукама Државне ревизорске институције.

Доношење Правилника о располагању непокретностима показује, како је истакнуто на

Имовина Фонда

Укупна непокретна имовина Фонда ПИО износи 109.000 квадратних метара, од чега је 44.000 квадрата простор који користи Фонд за основну делатност. Преостали простор од 63.200 квадрата, који је финансиран из средстава за друштвени стандард пензионера, дат је на коришћење удружењима пензионера, геронтолошким центрима, укључујући и станове корисника пензија. Пословни простор од 1.800 квадрата користе државни органи и организације и асоцијације које партиципирају у органима управљања Фондом.

седници, намеру руководства Фонда да први пут откако постоји ова институција управљање имовином добије нормативни оквир и уреди се једним актом. Правилником је уређено коришћење имовине на исти начин, по истим принципима, правилима и процедурама као што држава уређује располагање јавном својином, законом

и подзаконским актима. Смицао и циљ овог Правилника је утврђивање јасних и прецизних услова и процедура при располагању непокретном имовином Фонда, што обезбеђује тран-

Фондом и репрезентативним удружењима корисника права, под условом да на име накнаде снесу све трошкове текућег одржавања, тако да Фонд као власник нема никаквих трошко-

ма пензијског и инвалидског осигурања, која су тадашњим прописима била издвајана за заштиту и побољшање материјалног и социјалног положаја корисника пензија. Ова сред-

Драгана Калиновић, директорка РФ ПИО, и Славко Имрић, директор ПФ ПИО

спарентност у одлучивању, без обзира на то који орган Фонда доноси одлуку.

Правилником је предвиђено да се непокретности Фонда могу дати у закуп, на коришћење, разменити и отуђити. Сваки вид располагања детаљно је уређен, а поступак се спроводи у складу са актом Владе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давањем у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда. Пословни простор се даје на коришћење државним органима, асоцијацијама које партиципирају у органима управљања

ва у вези са тим простором, који се на тај начин чува и одржава. Од наведених корисника, само се репрезентативним удружењима пензионера омогућава да део простора могу дати у закуп ради стицања прихода за покривање јавних и комуналних обавеза и трошкова за текуће одржавање, а преостали део могу користити за активности које су од интереса за све пензионере. Услов је да редовно извештавају Фонд о наменском коришћењу средстава.

Овакво решење је предвиђено због тога што је простор који користе ова удружења пензионера грађен још 70-их и 80-их година прошлог века средстви-

ства су коришћена за изградњу станова за решавање стамбених потреба пензионера, установа за смештај пензионера, клубова и простора за дневни боравак пензионера, за њихов одмор, опоравак и рекреацију, затим за једнократне новчане помоћи, као и за активности пензионерских организација у спровођењу ових мера друштвеног стандарда.

Познато је да се и поред тешке економске ситуације у земљи Законом о пензијском и инвалидском осигурању и сада издвајају посебна средства за заштиту стандарда пензионера, која се искључиво користе за бањски опоравак и финансира-

Неопходна реформа приходне стране Фонда

ње активности пензионерских организација у спровођењу поступка упућивања пензионера на опоравак. То значи да се у Србији и те како брине о заштити и унапређењу стандарда корисника, посебно имајући у виду да су садашње генерације пензионера у највећој мери изградиле капиталне објекте у земљи, што је сасвим у складу са принципима међугенерациске солидарности на којима почива наш пензијски систем.

Усвојени Правилник о располагању непокретностима не даје директору Фонда никаква овлашћења у вези са располагањем и управљањем имовином, већ само обавезу да реализује одлуке Управног одбора које се односе на управљање имовином, и то по утврђеној процедури.

На седници УО је наглашено и да Фонд нема уговорни однос са ПУПС-ом, нити са било којом другом партијом, и да услови Правилника не омогућавају да пословни простор користе политичке партије, као што то ни до сада пословна политика и потписани уговори нису омогућавали. Директорка Фонда, Драгана Калиновић, истакла је да није члан ни једне политичке партије.

О начину коришћења имовине Фонда ПИО Управни одбор је више пута детаљно информисан и саглашавао се са материјалом који је припремала стручна служба. Наглашено је и да је начин управљања и располагања имовином Фонда исти више деценија уназад и да су сви органи управљања били упознати са тим, те су, ако су сматрали да нешто није у реду, могли да реагују сви досадашњи представници асоцијација које учествују у раду Управног одбора. Истовремено, како је речено, директорка никада није била упозорена на незаконитост и неправилност у коришћењу ове имовине.

За Правилник о располагању непокретностима РФ ПИО гласали су сви чланови Управног одбора, осим представника Уније послодаваца. Правилник о располагању непокретностима Фонда се објављује у Службеном гласнику РС и подложен је оцени јавности.

Г. О.

Тренд старења становништва у Србији, евидентиран још средином прошлог века, добија на убрзању, а то доводи у питање и одрживост пензијског система који функционише по принципу „међугенерациске солидарности“. Пројекцијама стања и могућим решењима бавили су се учесници скупа „Старосна структура становништва и пензијски и здравствени систем у Србији“, који је организовао Данас конференс центар.

Представљајући најновије демографске податке Гордана Бјелобрк, шефица Одсека за демографију Републичког завода за статистику, истакла је да је Србија у првих пет земаља на свету са изузетно старом популацијом.

Зоран Милошевић, помоћник министра рада, запошљавања и социјалне политике, рекао је да поремећај старосне структуре становништва захтева преиспитавање више области, као што су социјална заштита, заштита породице, социјално осигурање.

– Тако озбиљни проблеми захтевају континуиран рад. Већина европских земаља се суочава са променом структуре становништва. Дужи животни век је свакако позитиван резултат економског развоја, али се процес старења становништва непосредно одражава на систем пензијског и инвалидског осигурања. Наш пензијски систем, као систем текућег финансирања, дуго је почивао на младом становништву, великом броју запослених и малом броју пензионера, али су ти односи с временом нарушени, па данас имамо око 1,4 осигураника на једног пензионера. На таква кретања држава је одговарала реформама које су започете 2003. Старосна граница за одлазак у пензију подигнута је за пет година, поштрено је и остваривање права на инвалидску пензију, као и услови за остваривање права на породичну пензију и бенефицирани радни стаж. Учесће мушкараца који су се пензионисали са мање од 65 година пало је са 52 процента у 2011. на 45 одсто у 2012. Број жена које су се пензионисале са мање од 60 година живота у истом периоду пао је са 46 на 34 одсто. Све то је имало ефекте на смањење дефицита у буџету – објаснио је Милошевић.

Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе са јавношћу Републичког фонда ПИО, рекла је да оптималан однос броја пензионера и запо-

Проблем не може да се реши само рестриктивним мерама већ се мора радити на повећању прихода РФ ПИО

Јелица Тимотијевић

слених треба да износи један према три, да би систем пензијског осигурања био финансијски стабилан. Тренутни однос броја пензионера и осигураника је 1:1,38, што је недовољно, те се потенцијални ризик недостатка средстава превазилази гаранцијама државе.

– Пензијско и инвалидско осигурање је економска, а не социјална категорија. Средства која издваја радно активно становништво кроз доприносе се не капитализују већ се одмах употребљавају за исплату пензија. Право пензијско-инвалидског осигурања тренутно користи 1.722.649 пензионера. Највише је старосних – скоро 60 одсто, инвалидских је око 19, а породичних око 21 проценат. Број пензионера самосталних делатности бележи тренд раста, док се број корисника пољопривредних пензија убрзано смањује, због изузетно неповољне демографије села. Укупан број пензионера се годишње повећава за 1,2 одсто већ 10-15 година уназад. Годишње

око 100.000 корисника први пут оствари право на пензију, а број преминулих пензионера креће се око 80.000 – казала је Тимотијевићева.

Према њеним речима, економска криза, неадекватна законска регулатива и неповољна демографска кретања узроковали су озбиљне проблеме који утичу на систем пензијског осигурања.

– Чињеница је да се број активних осигураника константно смањује, предузећа се затварају, а број пензионера повећава. Ови проблеми решавани су реформама пензијског система, али су изостала системска решења усмерена ка побољшању приходне стране. Проблем, дакле, не може да се реши само рестриктивним мерама на расходној страни. Реформа приходне стране је најцелисходније решење за одрживост пензијског система, а постиже се убрзаним привредним растом, растом БДП-а, повећањем броја обвезника доприноса, чвршћом фискалном дисциплином, вишим степеном наплате доприноса. Тако се ствара боља структура финансирања, повећавају се извори прихода Фонда и смањује учешће државе у исплати пензија, што и јесте коначан циљ – закључила је Јелица Тимотијевић, директорка Сектора за односе с јавношћу РФ ПИО.

В. Анастасијевић

Велики напредак у протеклом периоду

На заједничкој тематској седници Управног и Надзорног одбора Фонда ПИО, одржаној 24. марта, која је била посвећена расправи о раду Фонда кроз призму законитости, одговорности, начела ефикасности и економичности, усвојен је извештај стручне службе о пословању Фонда у коме је, кроз упоредне показатеље, представљен велики напредак остварен у периоду 2010–2013. година. Истакнуто је да је проценат решења о правима из ПИО донетих у законском року повећан са 60 на 90 одсто, а истовремено је повећан и ниво квалитета услуга Фонда.

У 2013. години, рецимо, примљено је више од 519.000 захтева за остваривање неког од права из ПИО, од чега је 94 одсто решено у календарској години (90 одсто у законском року), а број захтева који је пренет на наредну годину знатно је мањи од примљеног броја захтева на месечном нивоу. Постигнути квалитет рада огледа се и у високом степену уједначености рада свих организационих јединица, тако да нема велике разлике у ажурности, јер су све филијале приближне по броју донетих решења, пренетих захтева, поднетих жалби и сл. Истовремено, број жалби решених у законском року повећан је са 25,76

посто у 2010. на 98,17 одсто у 2013. години. И у пословима медицинског вештачења је очигледан напредак, јер је током 2013. обављено више од 110.000 прегледа и оцена радне способности, уз скраћени период чекања на вештачење до 30 дана и сведено учешће инвазивних пензионера (334.040) у укупном броју корисника (1.722.649) на 19,39 одсто и низ редовних и ванредних контрола које елиминису могућност злоупотребе у овом процесу. У осталим пословним процесима, финансијском управљању, интерној ревизији, пословима информационог технологија, правним и општим пословима, као и у укупном корисничком сервису Фонда, забележени су прогресивни проценти и, генерално посматрано, углед Фонда у јавности и поверење које су грађани стекли – на високом је нивоу.

Према речима директорке Фонда, Драгана Калиновић, која је иницирала овај састанак и представила резултате рада РФ ПИО, са оваквим постигнутим нивоом пословања у основној делатности, која произлази из законских прописа, стекли су се предуслови да се у наредном периоду стручна служба више бави управљањем имовином. Овоме у прилог иду и одлуке суда о потврђеној својини Фонда на шест објеката. Наиме, до сада је судским одлукама Фонду потврђено право својине на хотелу „Здрављак“ у Сокобањи и специјалним болница-

блока на парцелама у Далматинској улици у Београду, које је Унији послодаваца било крунски доказ за медијско импутирање коруптивних радњи садашњем менаџменту Фонда (иако већина представника Уније послодаваца није остала до краја седнице), детаљно је образложено кроз генезу предузетих радњи током протекле 23 године и могућност увида у комплетну документацију. Пошто су сва питања и дилеме решени стручним и аргументованим одговорима, представници Управног и Надзорног одбора, изузимајући Унију послодаваца, констат

товали су да стручна служба Фонда у периоду од 2009. до 2014. године својим активностима није нанела штету Фонду. Органи управљања су остали при ставу и одлукама које су донели пре годину дана разматрајући детаљно ову тему, да стручна служба настави даље ангажовање на реализацији права коришћења на парцелама у Далматинској улици.

Како је наглашено на овом састанку органа управљања, и када би било могуће реализовати право коришћења Фонда на парцелама у Далматинској, Фонд би, у складу са законом и прописима који регулишу ову материју, искључи-

во могао да искористи право за изградњу стамбеног простора за пензионере, чији је начин коришћења регулисан Правилником о решавању стамбених потреба корисника пензија. То значи да се не може говорити о штети у милионима евра коју Фонд трпи, јер ти станови не би могли да буду предмет тржишне продаје и остваривања додатних прихода за Фонд, како Унија послодаваца покушава да представи у јавности.

Чланови Управног и Надзорног одбора су констатовали и да је појединачно обраћање медијима које се тиче делатности и рада Фонда супротно усвојеним начелима и ставовима ових органа управљања, који се убудуће оградају од било каквих иступања појединачна о темама о којима се није расправљало на институционализован начин.

Г. О.

РФ ПИО Служба I, Нови Београд

ма „Жубор“ у Куршумлијској бањи, „Златар“ у Новој Вароши, „Меркур“ у Врњачкој Бањи, „Чигота“ на Златибору и Бањи Ковиљачи.

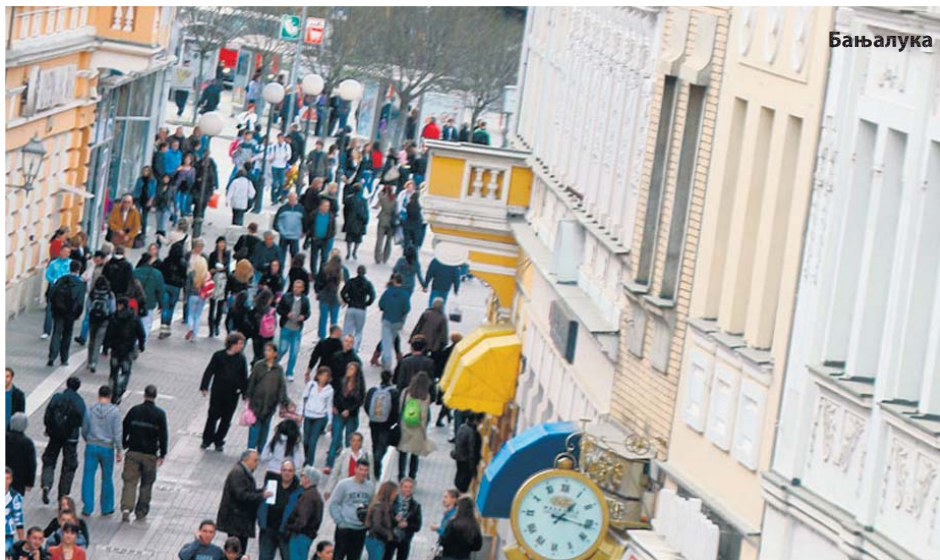
По захтеву чланова Управног и Надзорног одбора, представници стручне службе образложили су све околности преузимања акција „Енергопројекта“ од стране државе, акцентујући наводе из закључака Владе који нису остављали могућност другачијег одлучивања, што су у то време разматрали и о чему су одлучивали Управни и Надзорни одбор Фонда. У крајњем исходу преузимање акција представља неутралну трансакцију за Фонд, јер ће акције или бити враћене Фонду или продате на тржишту хартија од вредности, а Фонду уплаћена еквивалентна накнада у моменту продаје.

Неискоришћено право Фонда из 1990. године ради изградње стамбено-пословног

Услови за пензионисање различити

Исплата свих иностраних пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања корисницима који имају пребивалиште, односно стални боравак ван Србије реализује се под условима предвиђеним међународним споразумом, а ако конвенција са том земљом није потписана – онда под условима реципроцитета. Када је реч о бившој СФРЈ, Србија има потписане споразуме са свим државама, некадашњим југословенским републикама. Укупан број корисника којима се пензија исплаћује по међународним уговорима у државама које су биле у саставу СФРЈ је 40.616. Највише их је у Републици Српској – 10.688, затим у Хрватској – 9.147, у Федерацији БиХ 7.281, у Црној Гори 5.324 корисника, у Македонији 5.228 и у Словенији 2.948.

С друге стране, ако је особа радила у иностранству, укључујући и бивше југословен-

Бањалука

40 година пензијског стажа без обзира на године живота, али је у Федерацији могуће остварити право на такозвану превремену пензију: за мушкарце је у том случају потребно 60 година живота и 35 година пензијског стажа (уз то следи трајно умањење износа пензије један одсто за сваку годину ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота), док је жени потребно 55 година старости и 30 година пензијског стажа (трајно умањење износа пензије 0,5% за сваку годину ранијег одласка у пензију пре навршених 65 година живота).

У Хрватској, пак, мушкарцу је за остваривање права на старосну пензију потребно 65 година живота и 15 година пензијског стажа, а жени 61 година живота и 15 година пензијског стажа. И ова држава има могућност одласка у превремену пензију за коју мушкарац може поднети захтев са 60 година живота и 35 година пензијског стажа, а жена са 56 година живота и 31 годином пензијског стажа, а на остварени износ пензије примењује се прописано умањење. Такође, у Хрватској закон предвиђа и за дугогодишње осигуранике превремену старосну пензију без умањења, за коју је услов 60 година живота и 41 година пензијског стажа.

Што се тиче Црне Горе, и у тој држави су услови за остварење права на пензионисање другачији него код нас. Наиме, мушкарац стиче право на старосну пензију са 65 година и 2 месеца живота и 15 година пензијског стажа, а за превремену пензију са 62 године живота и 15 година пензијског стажа, док жена има право на старосну пензију са 60 година и 3 месеца живота и 15 година пензијског стажа, или са 55 година и 3 месеца живота и 35 година и 3 месеца стажа осигурања. Што се тиче старосне пензије, у Црној Гори посто-

је још две специфичности, а то је да право на ову врсту пензије са навршених 20 година стажа осигурања, без обзира на године старости, има један од родитеља који има дете са тешким сметњама у развоју које је корисник личне инвалиднине, без обзира на године живота детета, као и да осигураник стиче право на старосну пензију са навршених 30 година стажа осигурања, од чега најмање 20 година ефективно проведених на радним местима у рудницима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем.

У Македонији мушкарац са навршених 64 године живота и 15 година пензијског стажа може да поднесе захтев за старосну пензију, а жена са 62 године живота и 15 година пензијског стажа.

Мушкарац у Словенији може остварити право на старосну пензију са 65 година живота и 15 година пензијског стажа, односно са 64 године живота и 20 година пензијског стажа, или са 58 година и 8 месеци живота и 38 година и 8 месеци пензијског стажа. Да би жена остварила право на пензију у Словенији потребно је да има 65 година живота и 15 година пензијског стажа, односно 64 године живота и 20 година пензијског стажа, или 58 година и 8 месеци живота и уз то 38 година и 8 месеци пензијског стажа.

Када је реч о исплати пензија и осталих права из ПИО иностраних носилаца корисницима у Србији, Македонија, према подацима из 2009. године, исплаћује износе за 3.500 корисника, док, према подацима из 2012, Хрватска исплаћује износе за 42.471 корисника са пребивалиштем у Србији, Република Српска за 16.756, Федерација БиХ за 15.013, Словенија за 6.765, а Црна Гора за 3.541 корисника са пребивалиштем у Србији.

Јелена Оцић

Једночасовни штрајк упозорења

Запослени у Републичком фонду ПИО одржали су 27. марта једночасовни штрајк упозорења са захтевом да се измени Уредба о коефицијентима за обрачун и исплату плата радника у јавним службама.

Повод за миран штрајк, који је одржан у свим организационим деловима Фонда, било је смањење зарада запосленима за 30 одсто, на основу препоруке Државне ревизорске институције. Одлуку о штрајку донео је Одбор синдиката запослених у РФ ПИО.

Г. О.

ске републике, о праву на тај део пензије одлучује се по прописима те земље. Доносимо укратко услове који ове године важе у републикама бивше СФРЈ.

Тако закон Републике Српске прописује следеће услове за остваривање права на старосну пензију: за мушкарца 65 година живота и 15 година стажа осигурања, односно 56 година и 4 месеца живота и 40 година пензијског стажа, док је женама потребна 61 година и 8 месеци живота и 15 година стажа осигурања, односно 56 година и 4 месеца живота и 40 година пензијског стажа, или 54 године и 4 месеца живота и 35 година стажа осигурања.

У Федерацији БиХ и мушкарцу и жени за старосну пензију је потребно 65 година живота и 20 година пензијског стажа, односно

ПРИВРЕМЕНА РЕШЕЊА (1)

Исплата пензије се не доводи у питање

У ситуацији када није могуће утврдити све чињенице које су од значаја за одређивање пензије, доноси се привремено решење

Већина пензионера, када добију привремено решење, прво помисле да су постали корисници пензије на одређено време, односно да њихово решење има „рок трајања“ и да ће им по протоку тог рока престати исплата пензије.

Термин „привремено“ ипак нема такво значење у овом случају и означава да је решење о пензији донето у ситуацији када није било могуће утврдити све чињенице које су од значаја за одређивање пензије. Исплата пензије се не доводи у питање и вршиће се по привременом решењу све док се не стекну услови да се новим решењем одлучи о коначном износу пензије. Зашто се доноси привремено решење?

Године које су за нама и економска ситуација у којој живимо утицали су и на решавање захтева за пензије и у знатној мери допринели великом броју привремених решења.

Наиме, кашњење и неисплаћивање зарада, непријављивање на осигурање и уплата доприноса на нижу основицу од стварне, свакодневица су великог броја запослених. Управо овакав однос послодавца према својим обавезама утицао је на то да многим радницима стаж није повезан, иако нису имали прекиде у запослењу. Према закону који се примењује још од 2003. године, износ пензије одређује се на основу остварених зарада у периоду од 1970. године па све до дана одласка у пензију. Када осигураник поднесе захтев за пензију, обавеза је Фонда да утврди све те податке, све стажеве и све остварене зараде. Да би се стаж и зараде утврдили, основни предуслов је да је радник у одређеном периоду запослења био пријављен

на осигурање, да су за тај период плаћени доприноси, као и да је његов послодавац редовно предавао М-4 обрасце, односно податке о његовом стажу и оствареној заради за сваку календарску годину.

При одлучивању о захтеву за пензију, стаж се утврђује само на основу података регистрованих у матичној евиденцији Фонда, због чега не може да се призна стаж који није на овај начин потврђен. Радна књижица и изјаве сведока, иако могу да се користе као докази који у поступку олакшавају утврђивање стажа, не могу представљати једини доказ о стажу, односно стаж не може да се призна само на основу радне књижице, или изјаве.

Недостатак података у матичној евиденцији за поједине периоде не може да се занемари чак ни када ти подаци нису услов за признавање права и због то-

га, у поступку који се спроводи по службеној дужности, Фонд покушава да контактира послодавца који није благовремено испунио своју обавезу и да на тај начин дође до података који недостају. Некада се у поступак

утврђивања стажа укључује и сама странка, како би се што брже и једноставније прибавили сви подаци, а у појединим случајевима је податке неопходно тражити од историјских архива. Неретко, подаци се налазе код послодавца чије је седиште у некој од држава насталих на територији Југославије и они се прибављају уз помоћ иностраних носилаца осигурања.

Нажалост, некада податке који недостају није могуће утврдити у разумном року и тада се, у складу са законским прописима (члан 207 Закона о општем управном поступку), прибегава доношењу привременог решења, односно пензија се одре-

Мирослав Мирић

ђује на основу података који су у току поступка утврђени, а у решењу се обавезно наводе разлози овакве одлуке, односно који су то подаци који нису могли да буду утврђени. На овај начин омогућава се бржи почетак исплате пензије, како се нови пензионер не би довео у тешку материјалну ситуацију, односно како би се период у коме он нема редовне приходе што више скратио.

Доношењем привременог решења, обавеза Фонда не престаје. Привремена решења замењују се по службеној дужности, односно не постоји обавеза корисника пензије да подноси захтев за доношење решења о коначном износу пензије. Ипак, како је број корисника по привременим решењима релативно велики, није на одмет да пензионер повремено провери стање података у матичној евиденцији како би се уверио у то да ли је неки од података који су недостајали у међувремену регистрован, а својим интересовањем на шалтерима Фонда може и да, условно речено, подсети службенике на то да користи пензију по привременом решењу и да је потребно да се провери да ли је могуће донети ново решење. Проверу података у матичној евиденцији пензионер може да обави на шалтерима Фонда, а може и да затражи ЛИБ (лични идентификациони број, односно пин код) који ће му послужити као приступна шифра како би убудуће могао да их проверава и од куће, путем интернета. Пракса је показала да некада и непосредан контакт са послодавцем може осигуранику да помогне да се сви подаци што брже утврде.

Мирослав Мирић

Припрема за сертификацију

У ДИРЕКЦИЈИ ПФ ПИО У НОВОМ САДУ

Обука за локалне координаторе

У Дирекцији Покрајинског фонда ПИО у Новом Саду недавно је, у склопу увођења ИСО стандарда у РФ ПИО, одржана обука локалних координатора за квалитет и безбедност из војвођанских филијала Фонда и Дирекције ПФ.

О припремама за предстојећу сертификацију за ИСО 9001 и 27001 говорила је Ика Митровић, члан Оперативног тима, најавивши колеге који су као чланови Оперативног тима и група учествовали у изradi процедура и пратећих докумената. Зора Канкараш, такође члан Оперативног тима, детаљније је излагала о неусаглашеностима и корективним и превентивним мерама.

Иако већ обучени у коришћењу портала ИСО стандарда, полазници су са великим интересовањем пратили презентацију Ивана Кулића, аутора портала и члана групе за софтверску подршку, о приме-

ни система и о могућностима приступа документацији.

О системским процедурама управљања безбедношћу информација говорио је Михајло Милићев, члан групе за ИТ безбедност, док је Ференц Секереш из групе за безбедност информација представио обрасце који се користе у процедури оперативних послова ИТ.

Говорећи о могућим претњама континуитету пословања, Кулић је указао на начине њиховог отклањања или ублажавања насталих последица, а полазнике је тестирао Александар Дражић, члан групе за континуитет пословања.

Велики број конкретних питања током свих презентација и након попуњавања теста, као и висока оцена учесника обуке, говоре о заинтересованости запослених за примену ИСО 9001 и ИСО 27001 стандарда.

М. Мектеровић

КАКО ДА ПЕНЗИОНЕРИ ОТПУТУЈУ НА ОДМОР

Летовање на рате

Фонд ПИО обновио уговоре са бањама о плаћању на рате, од пензије, „Рекреатурс“ и „Треће доба“ омогућавају одложено плаћање и за летовање на мору

Не могу сви који су у пензији сваке године бесплатно у неку од српских бања, без обзира на то што је, сигурни смо, то свима неопходно, и што одмор о свом трошку у бањи или на мору спада у луксуз за највећи број корисника пензија. Како онда приуштити себи бар десетак дана годишње одмора и промене околине? Један од одговора је, наравно,

Заинтересовани пензионери треба да израчунају колики је износ који могу да издвајају неколико месеци, а онда да одаберу бању и информишу се о ценама. Затим позивају бању ради договора о одговарајућем термину и терапијама које желе да користе. Из бање ће на њихову кућну адресу стићи образац који треба да овере у матичној филијали Фонда (преко које при-

Врњачка Бања

плаћањем на рате. Фонд ПИО са многим бањама у Србији има уговоре који се обнављају сваке године, а то за пензионере значи да могу у сезони, или када им највише одговара, да оду на одмор уз терапије које њихово здравствено стање захтева, а да са плаћањем на рате (од три до дванаест, зависно од бање) сачекају до повратка кући.

мају пензију) и пошаљу у бању. Приликом пријаве на рецепцији изабраног одмаралишта, уз личну карту, треба приложити и последњи чек од пензије.

Цене у бањама са којима је Фонд склопио уговоре о плаћању на рате углавном се односе на такозвани беодан, што значи пун пансион са три obroка дневно, у двокреветној соби,

1.	Луковска бања Беодан: 3.600 динара са три терапије, попуст за пензионере пет одсто	027/385-999
2.	„Боро Шкорић”, Бања Бадања Беодан: 2.680 динара за десет уплаћених дана, још пет дана гратис у свим месецима сем јула и августа	015/863-190
3.	Специјална болница „Агенс”, Матарушка бања Беодан: 2.700 динара	036/5412-124
4.	Завод за превенцију, лечење и рехабилитацију болести крви „Ивањица”, Ивањица. Двокреветне собе са купатилом и терасом, у свакој соби ТВ са сателитским програмом. Цена је иста током целе године, плаћање на шест до 12 месечних рата административном забраном од пензије, у зависности од висине пензије и договора са корисником услуга. Беодан: 2.404 динара	032/662-261 032/661-690
5.	Завод за рехабилитацију „Бања Јунаковић”, Апатин Беодан: од 2.845 до 3.393 динара	025/772-311
6.	Специјална болница за рехабилитацију „Бања Ковиљача”, Бања Ковиљача Беодан: од 3.650 до 7.750 за апартман (цене исте као и прошле године)	015/818-270
7.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Гејзер”, Сијаринска бања Беодан: 2.904 динара	016/895-128
8.	Здравствена установа за специјализовану рехабилитацију „Врело”, Бујановачка бања Беодан: 2.560 динара	017/653-459
9.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Гамзиград”, Гамзиградска бања Беодан: 3.030 динара	019/450-447 019/450-444
10.	Завод за специјализовану рехабилитацију „Бања Кањижа”, Кањижа Беодан: 3.600 динара, плус 1.500 динара први преглед, боравак у трокреветној соби	024/875-357
11.	Специјална болница за ортопедска, коштано-зглобна и дегенеративна обољења, Рибарска бања Беодан: 3.890 динара до 4.640 динара	037/865-270
12.	Специјална болница за неуролошка обољења „Др Боривоје Ђатић”, Стари Сланкамен Беодан: 2.560, на три месечне рате	022/2591-127 022/2591-077
13.	Специјална болница „Сокобања” Беодан: 2.600 динара, попуст за пензионере 10 одсто	018/830-367
14.	Институт за рехабилитацију „Селтерс”, Младеновац Чековима грађана на четири месечне рате Беодан: 3.100	011/824-1425 011/823-6898
15.	Институт „Радон”, Нишка бања Беодан: 3.710 динара	018/502-046 018/502-010
16.	Специјална болница „Меркур”, Врњачка Бања Беодан: 3.940 динара. Од 1. 5. 2014. г. 4.220, плус 150 динара боравишна такса	036/611-147 036/611-626
17.	Завод за специјализовану рехабилитацију дегенеративног реуматизма „Врањска бања”, Врањска бања Беодан: 2.630 динара	017/546-284
18.	Специјална болница „Русанда”, Меленци Беодан: 2.900, плус 1.500 динара за специјалистички преглед (до девет месечних рата)	023/731-050 023/732-152
19.	Специјална болница за лечење мишићних болести „Новопазарска бања”, Нови Пазар Беодан: 2.700 динара	020/371-559
20.	Природно лечилиште „Бањица”, Сокобања Беодан: 2.390 динара (на осам рата)	018/830-224
21.	Завод за рехабилитацију „Пролом бања”, Пролом бања Беодан: 3.600 динара, попуст за пензионере 10 одсто	027/8388-111

Цене беодана у двокреветној соби (важе до краја јуна и у септембру, у пуној сезони су нешто више)

уз све врсте терапија које бања нуди. Могуће је уплатити и само пун пансион, без терапија, и то је онда нешто јефтиније од цена датих у табели. Терапије се, уколико су потребне, договарају са бањским лекаром.

Постоје и могућности за одмор на мору или планини, такође на рате. „Рекреатурс” и ове године у понуди има све бање у Србији, уз више могућности плаћања на рате: кредитним картицама, чековима или пре-

ко удружења пензионера и РФ ПИО, одбијањем од пензије. У објектима „Рекреатурса” у Чању, Рафаиловићима, на Копаонику, у Ивањици и на Сребрном језеру пензионерима се одобрава и попуст.

У склопу Потрошачко-услугне задруге „Пензионер” из Београда ради и туристичка агенција „Треће доба” која за пензионере обезбеђује регресираних цене и одложено плаћање. Услуге агенције могу да користе

сви пензионери и чланови њихових породица.

– Имамо уговоре са хотелима и лечилиштима у скоро свим бањама Србије тако да за своје клијенте пензионере добијамо регресираних цене и могућност одложеног плаћања. Пензионер који одлучи да преко наше агенције оде на одмор или опоравак имаће, зависно од тога где иде, и до 20 одсто попушта у односу на комерцијалне цене. У понуди су Сијаринска, Врњачка, Со-

кобања, Рибарска, Нишка, Бања Јунаковић, Бања Ковиљача, Селтерс, Матарушка, Богутовачка, Пролом бања, Бања Лиг, Горња Трпача и Врдник, затим Ивањица и Златибор. Нудимо и летовања на мору, такође по регресираним ценама за пензионере, на шест месечних рата или чековима грађана или административном забраном од пензије – каже Душица Цветковић, директорка задруге „Пензионер”.

В. Анастасијевић

СИНДИКАТ ПРЕДСТАВИО СВОЈЕ ПРЕДЛОГЕ ЗА ИЗМЕНУ ЗАКОНА О РАДУ

Понуђена компромисна решења

Трајање рада на одређено време да се продужи са 12 на 24 месеца

На састанку Колегијума републичког Социјално-економског савета средином јануара, којем су, између осталих, присуствовали и чланице републичке владе Ивица Дачић и Александар Вучић, донета је одлука да Нацрт измена Закона о раду буде дорађен и да његову нову верзију треба да припреми нова радна група. Недавно је Савез самосталних синдиката Војводине представио јавности резултате преговора са социјалним партнерима који су остварени до 6. марта.

Горан Милић, председник Савеза самосталних синдиката Војводине, том приликом је, у својству члана преговарачког тима синдиката, изјавио да су заступници радника од пет правних института важећег Закона о раду (рад на одређено време, отпремнине, минималне зараде, разлози за отказ уговора о раду и колективни уговори), у четири понудили нова компромисна решења. Према његовим речима, репрезентативни синдикати су у преговарању са социјалним партнерима спремни на извесна попуштања и уступке – у складу са реалношћу, али не на штету радника, тако да постоји грани-

ца испод које неће ићи. У том смислу су понудили и компромисна решења код одредби важећег Закона о раду које се односе на рад на одређено време, отпремнине, минималну зараду и отказ уговора о раду.

Прихватили су, тако, да се трајање рада на одређено време продужи са 12 на 24 месеца, и да на тај начин може да ради највише 20 одсто запослених у фирми. Такође, и да у одређеним случајевима – замењивања привремено одсутних с посла (или рада на одређеним пројектима) незапосленим радником коме до испуњења једног од услова за остваривање права на старосну пензију недостаје до пет година, најдуже до испуњења услова итд. – тај период може трајати и до 36 месеци.

Када су у питању отпремнине, репрезентативни синдикати предлажу да се запосленима приликом одласка у пензију исплате најмање три просечне зараде – упркос захтевима послодавца да то буду три основне зараде, јер на тај начин будући пензионери не би добијали знатно умањене износе отпремнина приликом престанка радног односа. Међутим, при-

Горан Милић (у средини)

хватају да послодавац исплати радницима, који остану без посла као технолошки вишак, отпремнину само за период који су радили код њих, али не и за године рада проведене код других послодавца. Заступници радничких интереса прихватиће и да се висина минималне зараде утврђује једном годишње, до 31. октобра, уместо два пута као што се то сада обавља – због планирања републичког буџета, уз услов да минимална зарада не може бити нижа од 70 одсто вредности минималне потрошачке корпе. Не предвиђају ни веће измене када су у питању одредбе везане за разлоге за отказ, али би прихватили да се, уместо послодавца, запосле-

ни обрати синдикату у законом предвиђеном року код отказа уговора о раду.

Синдикати сматрају да проширено дејство колективних уговора не може бити предмет преговора и да у том делу закон не треба да се мења, али да постоји могућност да свако ресорно министарство свом гранском синдикату даје проширено дејство колективног уговора.

Горан Милић је на крају рекао да ће синдикати наставити преговоре са социјалним партнерима, али изразио је и сумњу да ће се они завршити до маја – како је предвиђено, због времена потребног за конституисање нове Владе Републике Србије.

Мирослав Мектеровић

ЗАВРШЕНО ПРИЈАВЉИВАЊЕ ЗА БЕСПЛАТНУ РЕХАБИЛИТАЦИЈУ У БАЊАМА

Позиви већ током маја

Као и ранијих година, интересовање за бесплатну рехабилитацију у бањама било је изузетно велико. Према оквирним подацима, пријављено је више од 40.000 пензионера, што је око четири пута више од броја који ће моћи да оде у бању. У Београду је такође пријављен много већи број, скоро осам хиљада корисника, док ће ово право моћи да искористи нешто

мање од три хиљаде београдских пензионера.

Да би им пријава била прихваћена, сви су морали да испуне основне услове: да имају пензије мање од 24.170 динара месечно и да претходних пет година нису користили ову погодност. Према овогодишњој динамици, очекује се да прве ранг листе буду објављене у удружењима пензионера већ средином

априла, после чега ће уследити осам дана рока за жалбу. Након утврђивања коначних ранг листа, које ће такође бити објављене у удружењима где су корисници пензија и конкурисали, заседаће лекарска комисија која ће према медицинској документацији одлучити ко ће у коју бању отићи. Прве позиве на рехабилитацију пензионери у Србији могу да очекују већ током маја. **В. А.**

ДЕСЕТ ГОДИНА
МРЕЖЕ ХУМАНАС

Старење захтева акцију

категија становништва, а истраживање Црвеног крста указало је да у Србији има бар 100.000 старијих који немају пензију, нити друге редовне изворе прихода. Искуства земаља које су увеле социјалне пензије показују вишеструке позитивне ефекте.

Ове пензије би, наводе у ЦК, обезбедиле очување основног људског достојанства у старости, смањиле зависност старијих особа од других чланова породице и повећале здравствену бригу и редовну куповину лекова међу старијима. Истовремено би довеле и до веће равноправности међу половима јер су старије жене више погођене сиромаштвом.

Други циљ био је побољшање квалитета живота старијих кроз едукацију и информативне кампање. Многе од тих кампања иницирали су сами старији, и то не само они из градова, већ су неке кампање потекле и од старијих који живе на селу.

Мрежа Хуманас је прва почела отворено да говори о насиљу и дискриминацији, да едукује старије и да сензибилише јавност на тему која је дуго година и на глобалном нивоу била табу. Неколико истраживања дало је основ да се, у партнерству са Повереником за заштиту равноправности, Влади упуте препоруке за

смањење дискриминације и насиља над старијима.

У Црвеном крсту подсећају да су Уједињене нације Резолуцијом 66/127 из децембра 2011. званично препознале злостављање старијих као јавно-здравствени и социјални проблем који угрожава здравље старијих и крши њихова људска права, односно као проблем који захтева реаговање међународне заједнице. Због тога је одлучено да се 15. јун обележава као светски Дан борбе против насиља над старијима.

У оквиру кампање „Старење захтева акцију“, која се у свету организује од 2007. године под покровитељством Help Age International, Хуманас је Србију укључио у покрет у коме учествује више од 60 земаља. Организују се сусрети представника старијих са представницима Владе и локалних власти како би директно могли да им предоче своје проблеме. Србија је од почетка укључена у ову кампању кроз ангажовање старијих из целе земље.

Активни, свесни старији грађани проистекли су из јачања и едукације у оквиру група и посвећени су заговарању својих права, али и побољшању квалитета живота свих узрасних група у заједници, а то је изградња „друштва за све генерације“. Поводом десетогодишњице постојања Хуманас ће целу 2014. обележити низом активности и догађаја у циљу побољшања квалитета живота старијих у Србији.

Ј. Оцић

У НОВОМ САДУ ОТВОРЕНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА СТАРИЈЕ

Брига о најстаријима

Градоначелник Новог Сада, Милош Вучевић, отворио је Канцеларију за старије особе, својеврсни центар за услуге који ће обједињавати рад свих организација и удружења на нивоу града који пружају помоћ старијима.

– Веома сам поносан што смо прва локална самоуправа у земљи која је основала овакву канцеларију. Према статистичким подацима, у Новом Саду живи више од 70.000 људи старијих од 60 година, који су радили и стварали за овај град, и наша је обавеза да водимо бригу о њиховим потребама – истакао је Вучевић.

Градоначелник је подсетио да је недавно почела да ради и Кан-

целарија за особе са инвалидитетом и најавио скоро отварање Канцеларије за здравље.

Према речима Јадранке Новаков, координаторке Канцеларије за старије, овај центар ће бити и кровна организација која ће институционално повезати сва удружења и организације на нивоу града, ради ефикаснијег пружања помоћи и побољшања квалитета живота старијих особа.

– Војводина има најстарије становништво у Србији, а како је тај тренд у порасту, управо анализа, организовање и унапређење у области бриге о старима треба да буде циљ свих нас који пружамо услуге ста-

Са отварања Канцеларије

ријим лицима – истакла је Јадранка Новаков и додала да су грађани могу давати примедбе и предлоге о најпотребнијим услугама.

Канцеларија за старије особе, која се налази у приземљу Град-

ске куће, ради од 7.30 до 15.30 часова сваког радног дана. Грађани се могу јавити и путем телефона на број 021/4807-763, или мејлом на адресу kancelarijazastare@novisad.rs.

Драган Кораћ

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОНУДЕ РХ ЦЕНТАРА И БАЊА У ОРГАНИЗАЦИЈИ ССС ГРАДА НОВОГ САДА

Попусти за синдикате и пензионере

У организацији Савеза самосталних синдиката града Новог Сада средином марта одржано је традиционално представљање понуде рехабилитационих центара, бања, хотела и туристичких агенција из Србије.

Своје понуде са попустима и погодностима за чланове синдиката и пензионере представили су ове године Специјална болница „Меркур“ из Врњачке Бање, Институт за рехабилитацију Београд, „Планинка“ из Пролом бање, Специјална болница за рехабилитацију „Врањска бања“, „Вила Жунић“ на Златибору, Специјална болница за рехабилитацију Бања Ковиљача, Специјална болница за рехабилитацију „Русанда“ у Меленцима, Специјална болница за рехабилитацију Ивањица, Специјална болница за рехабилитацију „Јунаковић“ у Апатину, Специјална болница за рехабилитацију „Гејзер“ у Сијаринској бањи, Специјална болница Рибарска бања, Специјална болница „Бањица“ у Сокобањи, Природно лечилиште и одмаралиште „Матарушка и Богutowачка бања“, хотел „Јуниор“ на Копанонику, „Мол травел“ у Молу, хотел „Металург“ у Игалу и „Гранд турс“ ДОО Нови Сад.

Зора Канкараш и Љиљана Крец

Љиљана Крец, представница Специјалне болнице за рехабилитацију „Јунаковић“ из Апатина, рекла је да они традиционално учествују на овој манифестацији у организацији синдиката и да за ту прилику нуде члановима синдиката и пензионерима ши-

ри асортиман ван стандардних комерцијалних понуда.

– За пензионере и синдикалне активисте ове године имамо у понуди 20 одсто јефтиније аранжмане у односу на наше редовне цене. Наиме, нудимо им пун пансион већ од 1.870 динара, или београд од 2.400 динара, што подразумева преглед лекара и три терапије дневно. Да би искористили ову погодност, довољно је да заинтересовани пензионери позову број телефона рецепције наше бање и да се договоре за слободан термин, а приликом доласка у бању треба да понесу последњи чек од пензије. На основу њега се директно на рецепцији прави и потписује уговор, без било каквих других компликација – објаснила је Љиљана Крец.

Зора Канкараш, саветница директора Покрајинског фонда ПИО, која је присуствовала овој манифестацији, рекла је да су сваке године видљиви ефекти оваквих презентација у организацији ССС Новог Сада, на којима се представљају нови, јефтинији асортимани услуга и друге погодности, између осталих и за пензионере, којима је омогућена и отплата на више рата, па су понуде и за њих веома повољне. **М. Мектеровић**

БЕОГРАД

Најмлађи у посети домовима УГЦБ

Установа Геронтолошки центар Београд (УГЦБ) у своја четири дома организује концерте, гостовања културно-уметничких друштава, хорова, певача, глумаца, али и деце из основних школа и вртића.

Поводом Дана жена деца вртића „Плави чуперак“ и „Бисери“ обрадовала су кориснике Стационара на Карабурми посетом, а ученици другог разреда ОШ „Веселин Маслеша“ извели су програм за станаре Дома Вождовац. Након што је дечји хор Колибри извео свечани концерт у Дому на Бежанијској коси, и ученици Средње школе за информационе технологије посетили су Дом на Бежанији. Ови средњошколци су 14. марта присуствовали филмском дану и пројекцији филма посвећеног лику и делу Светог Саве „Настављајте моја дела, то је слава неувила“ (награђивано дело ученика и професора ове школе). Захваљујући добром расположењу, дружење се у пријатној међугенерациској атмосфери наставило и после пројекције. **Ј. О.**

НОВИ САД ДЕО ПРОЈЕКТА ЗА ИНКЛУЗИЈУ РОМА

Интеграција ромских заједница

Александар Петровић, шеф кабинета градоначелника Новог Сада, потписао је, испред градске управе, меморандум о сарадњи на реализацији пројекта „Техничка подршка за инклузију Рома“. Тиме се Нови Сад, заједно са још неким локалним самоуправама, обавезао да ће подржати спровођење стратегије Владе Србије за побољшање положаја Рома.

Двадесет градова и општина Србије потписало је меморандум о сарадњи између локалних самоуправа и Организације за европску безбедност и сарадњу (ОЕБС) на реализацији пројекта инклузије Рома, који финансира Европска унија, у вредности од 4,8 милиона евра. Главни циљ пројекта, који ће трајати до 20. јуна 2015, јесте унапређење животних услова локалних ромских заједница и допринос њиховој интеграцији у друштво.

Нови Сад се обавезао да ће успоставити тим локалних пружалаца услуга у којем ће бити здравствени медијатор, педагошки асистент, представник Центра за социјални рад, представник НСЗ, као и локални ромски координатор. Један од задатака овог тима биће и посета ромским насељима ради информисања и обуке ромске популације о правима које могу остварити пред надлежним институцијама. **Д. Корач**

Жене теже до посла

Поводом обележавања стогодишњице Међународног дана жена, у Скупштине АП Војводине одржана је конференција под називом „Радна и социјална права жена“, коју је организовала Женска парламентарна мрежа Скупштине АП Војводине у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за привреду, запошљавање и равноправност полова, Покрајинским омбудсманом и Покрајинским заводом за равноправност полова.

Потпредседница Скупштине АПВ, Ана Томанова Маканова, нагласила је да родна равноправност мора бити приоритет сваке власти и сваког друштва.

– Можемо рећи да, упркос томе што иза нас стоје завидни резултати, препознати и ван граница наше земље, и десетогодишњи мукотрпан и успешан рад на успостављању институција и механизма родне равноправности, не можемо у потпуности бити задовољни положајем жена. Женама се мора посветити већа пажња јер су проблеми са којима се свакодневно суочавају велики и вишедеценијски. Питање родне равноправности је веома значајно, а то најбоље потврђује чињеница да смо око његовог решавања сви уједињени – рекла је Ана Томанова Маканова.

Кршење права жена огледа се и у чињеници да су оне данас у Србији мањи део радног становништва, да су често изложене дискриминацији на послу и приликом запошљавања, да је мало жена на руководећим положајима и да теже од мушкараца започињу сопствени посао.

Презентујући податке из истраживања које је 2012. спровео Покрајински омбудсман међу женама запосленим у јавним предузе-

ћима и органима управе Војводине, Даница Тодоров, заменица покрајинског омбудсмана, рекла је да чак 62 одсто испитаница сматра да код нас пол утиче на запошљавање. Већина њих мисли да мушкарци имају веће шансе да се запосле и да до посла лакше долазе млађе жене. Сматрају да старије жене (посебно оне у петој деценији) готово да и немају шансу да се запосле у поменутиим организацијама, односно да је уочљиво да трпе дискриминацију приликом запошљавања. Када је реч о искуствима са злостављањем, две трећине испитаница је навело да нису лично доживеле злостављање, али да су њихове колегинице биле злостављане на радном месту, што говори да им је лакше да признају за друге жене да су биле злостављане, него за себе.

Љиљана Стојшић, начелница Инспекције рада за Јужнобачки округ, изнела је податак

да се у прошлој години 30 жена јавило Инспекцији рада у Новом Саду ради институционалне заштите приликом остваривања права на накнаду за породилско одсуство. Након инспекцијског надзора њих 22 су оствариле своје право, а у шест случајева послодавци су се одлучили да затворе фирму и тако им ускрате ово право.

Ипак, на конференцији је констатовано да је у нашем друштву последњих година примећен напредак у системској подршци женама, пре свега у формално-правној забрани родне дискриминације, уз напомену да је потребно да држава уложи још много напора да та подршка доведе до стварне равноправности полова. **М. Мектеровић**

САВЕЗ ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ

Година јубилеја

Савез инвалида рада Војводине је, у склопу редовних активности, током фебруара и марта организовао едукативне састанке у 23 општинске организације у Војводини, на којима су чланови упознати са Законом о ПИО и Законом о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом.

Председница Савеза, Стана Свиларов, каже да је на састанцима било речи о томе колико је инвалида рада добило посао, колико је добило одговарајућа радна места, о законској обавези послодавца да запошљавају ОСИ, о томе како предузећа шаљу своје запослене на коми-

сију за процену радне способности и о другим питањима.

Према речима Свиларов, Савез преко ООИР активно учествује у раду комисија филијала РФ ПИО за слање пензионера на рехабилитацију у бање, а тренутно се спроводе и изборне активности у ООИР као припрема за редовну годишњу Скупштину Савеза.

Савез инвалида рада Војводине ове године обележава 50 година постојања, и тај значајан јубилеј ће пратити разне активности пре свечане прославе која ће се одржати 3. децембра.

Драган Кораћ

Ускрс (Васкрс, Вазам, Пасха, Великден)

Најрадоснији хришћански празник Ускрс слави се у знак сећања на васкрсење Исуса Христа. То је покретни празник који се увек прославља у недељу, и то у прву недељу после пуног месеца, односно пролећне равнодневице. Ускрс може да падне између 22. марта и 25. априла по новом, грегоријанском календару, односно између 4. априла и 8. маја по старом, јулијанском календару. Празнује се увек после јеврејске Пасхе, која пада у суботу уочи Христовог васкрсења, тако да ни празник установљен у спомен на овај догађај не може бити пре овог јеврејског празника.

Припреме за прославу Ускрса почињу више дана унапред. Недељу дана пре Ускрса је Лазарева субота, која се у народу зове Врбица. Тог дана се у цркви деле освештане гране врбе. У недељу, дан после Лазареве суботе, празнују се Цвети, када се бере ливадско цвеће од кога се плету венчићи. На Велики петак, који обележавају сви хришћани јер је то дан када је Исус Христос распет на Голготи, фарбају се јаја. Прво црвено офарбано јаје чува се до следећег Ускрса као заштитник куће, чуваркућа.

У разним земљама Ускрс се прославља на различите начине. Али, без обзира на ком крају света се слави, то је празник који окупља породицу и којем се највише радују деца.

Чоколадна јаја

Деца се, изгледа, ипак највише радују чоколадним јајима, која се праве у најразличитијим облицима, а најчешће у облику зеца. Ова јаја су врло популарна последњих година, а мање је познато да су мајстори чоколаде у Европи прво чоколадно јаје направили још у 19. веку.

И јаја се украшавају на различите начине. Један од најстаријих и најпопуларнијих јесте кување у љусци црвеног лука. Може се кувати тако што се на јаја стављају разни листови, ве-

зују се у неку прозирну тканину (на пример најлон чарапу) и тако кувају.

Одавно је познато и осликавање воском – восак се отопи и полако наноси уз помоћ чачка-

лице или пера, увек повлачећи линију ка себи. Овај поступак тражи доста времена и стрпљења. Место на којем се налази восак неће се офарбати, већ ће остати као слика.

Шарено јаје ћемо добити ако у мању најлон кесу ставимо по пар капи сваке боје и у то уљамо топло скувано јаје. Још један начин јесте да се јаје пре умакања у боју обмота гумицама за тегле.

Ево још идеја за декорацију: штапићем за уши на већ офар-

бано јаје нанесу се тачке од беланцета; у тањире се сипају немлевени мак и гриз, па се у то уљају јаја. Мак и гриз ће се залепити на местима где је беланце.

Јаја се могу фарбати и бојама које нам нуди природа. На пример, у спанаћу, коприви, маслачку, соку цвекле. Сваку од тих биљака треба потопити у воду и оставити преко ноћи (цвеклу исецкати). Сутрадан кувати петнаестак минута, па онда ставити и јаја да се кувају у том соку.

Припремила
Софија Доминиковић

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Excel 2010 (2)

Радна површина

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										
17										
18										
19										
20										
21										

Када уђемо у програм **Excel**, видимо радну књигу (*Book*) у оквиру које се налазе радни листови (*Sheet*) којих има онолико колико нам меморија рачунара дозвољава, а називају се *Sheet1*, *Sheet2*... Радни листови се састоје из радних страница које су дефинисане колонама и редовима. Колоне су означене словима, и то абecedним редом, и има их укупно 16.384, што значи да је прва колона A, а последња је означена као XFD; редови су означени бројевима од 1 до 1.048.576.

Пресек сваке колоне и реда назива се ћелија (поље). Ћелија је резултат пресека колоне чија ознака стоји у заглављу изнад радне површине (A, B, C...) и реда чија ознака стоји у заглављу лево од радне површине (1, 2, 3...). Свака ћелија у оквиру радне странице има своју адресу. Та адреса се формира комбинацијом имена редова и колоне.

	A	B	C	D	E	F	G
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							

Тако ћелија која се налази у пресеку шесте колоне (ознака ове колоне је F) и трећег реда (ознака овог реда је 3) има адресу F3.

Показивач ћелије је у облику белог крстића који се појављује преко ћелије на страници. Показивач користимо да бисмо изабрали било коју ћелију у оквиру странице. Доведемо показивач на жељену ћелију и кликнемо. Изабрана ћелија назива се *активна ћелија* и препознајемо је по томе што је уоквирена дебелим оквиром. Одређену групу ћелија називамо *Range*. Range може бити:

- само једна ћелија;
- један ред;
- једна колона;
- комбинација колоне и редова.

Први елемент у координатама скупа података је локација горње леве ћелије у скупу. Други елемент је локација последње десне ћелије. Двотачка (:) одваја ова два елемента.

Нпр. A1:C3 обухватају следеће ћелије: A1, A2, A3, B1, B2, B3, C1, C2, C3. Радна страница је много

већа него што екран може одједном да прикаже.

	A	B	C	D	E
1					
2					
3					
4					
5					

Кретање по радној страници

Када уђемо у програм **Excel**, отвара се радна страница у коју треба да уписујемо податке. Да бисмо сместили податке у било коју ћелију на радној страници, морамо да се крећемо по жељеној локацији. Има много начина за кретање по радној страници. Можемо да користимо стрелице, тастере, као и њихове комбинације да бисмо се кретали са једне ћелије на другу. Прво одаберемо ћелију у коју желимо да упишемо податак, доведемо курсор миша на њу, па кликнемо левим тастером. Око ћелије ће се појавити линија што значи да је она активна.

Када упишемо први податак, притиснемо тастер **Enter** да бисмо изашли из те ћелије. Стрелицама или опет помоћу миша крећемо се по радној страници и даље уписујемо податке.

Кретање по радној страници уз коришћење миша

Ово је најбржи и најпопуларнији начин кретања по радним страницама. Поступак кретања је:

- курсор миша (у облику белог крстића) доведемо на ћелију у коју желимо да унесемо податак;
- кликнемо левим тастером миша на жељену ћелију;
- ћелија се уоквири дебелим црним оквиром што значи да је маркирана.

Уколико на радној површини не видимо изабрану ћелију, користимо вертикални или хоризонтални клизач, у зависности од положаја ћелије, како бисмо је довели у видно поље. С десне стране екрана налази се вертикални клизач који има стрелице које, у зависности од избора, померају радну страницу нагоре или надоле. У доњем десном углу екрана налази се хоризонтални клизач који има стрелице које, у зависности од избора, померају радну страницу удесно или улево.

Комбинације тастера за кретање кроз радну страницу

Лева стрелица или **Shift + Tab** – помера оквир за једну ћелију улево;

десна стрелица или **Tab** – помера оквир за једну ћелију удесно;
горња стрелица или **Shift + Enter** – помера оквир за једну ћелију на горе;

Home – помера оквир на прву ћелију реда у коме се налазимо;

End – помера оквир на последњу ћелију реда у коме се налазимо;

Ctrl + Home – помера оквир са било које ћелије на радној страници на почетну ћелију A1;

Ctrl + End – помера оквир са било које ћелије на радној страници на последњу ћелију у коју су унесени подаци;

Page Up – помера оквир за неколико ћелија на горе што зависи од величине прозора радне странице (да ли је максималне величине или не);

Page Down – помера оквир за неколико ћелија на доле што зависи од величине прозора радне странице (да ли је максималне величине или не).

Предраг Јовановић

Крај

УДРУЖЕЊЕ ИНВАЛИДА РАДА ГРАДА НИША

Шест деценија рада и постојања

Удружење инвалида рада града Ниша са близу шест хиљада чланова, организованих у 40 месних одбора, и традицијом дугом шест деценија спада у ред најстаријих удружења у Србији. Шездесетогодишњица рада обележена је недавно пригодним активностима и жељом да се скрене пажња на организацију чије чланство завређује интересовање шире друштвене заједнице.

– Суштина наших активности везана је за рад у месним одборима од којих најбројнији, „Црвена звезда“, има 480 чланова, а најмањи одбор двадесет чланова.

Постала је пракса да се најмање два пута годишње оде у посету сваком члану Удружења, што практично значи 12.000 посета у току само једне године – каже Петар Стевановић, председник Удружења инвалида рада Ниша.

Болесним и социјално угроженим члановима поклања се посебна пажња и на терену то обављају месни одбори. У складу са обичајем да се у посету не иде празних руку, најчешће се понесе нешто од прехранбених производа. При Удружењу постоји Комисија за социјална питања која има деликатан посао

да, у оквиру могућности, помогне тамо где је најпотребније.

У Удружењу кажу да међу члановима имају и тешке болеснике, везане за постелу, па је посета и обилазак тих особа посебан задатак и обавеза и Удружења и месних одбора. Са локалном заједницом имају коректне односе, наилазе на разумевање и, у складу са материјалним могућностима, град финансира поједине активности. Незадовољни су што на ширем плану инвалиди рада немају ни динара помоћи државе Србије јер нису репрезентативна организација,

иако према grubим проценама у Србији има близу 400.000 инвалида рада. То је питање о коме би у наредном периоду требало озбиљније разговарати, сматрају у нишком удружењу.

Упркос чињеници да је економска ситуација тешка, да има много проблема, активности Удружења инвалида рада Ниша не сводје се само на социјалну помоћ и обилазак болесних. То најбоље илуструје податак да је прошле године на бесплатну рехабилитацију у бање и РХ центре Србије упућено 76 инвалида, и да је на излете, обилазак манастира и историјских знаменитости региона ишло више стотина чланова Удружења. Ваља поменути и традиционалне сусрете и дружења поводом 8. марта и 3. децембра, Светског дана инвалида рада. То су датуми које нишко Удружење сваке године обележава пригодним програмима када се, макар накратко, заборави на суморну свакодневицу. **Љ. Глоговац**

МУЗЕЈСКА ЗБИРКА У СВРЉИГУ ЧУВАР ТРАГОВА ПРОШЛОСТИ

Антички и средњовековни новац

У издању Центра за туризам, културу и спорт општине Сврљиг и уз финансијску помоћ Министарства културе и информисања Републике Србије, недавно је из штампе изашла књига-каталог „Антички и средњовековни новац из Музејске збирке у Сврљигу“ аутора Славише Миливојевића.

– У овој књизи пише се о старом новцу годинама брижљиво сакупљаном у сврљишкој обла-

сти, који је каталогски обрађен и научно разматран. Нумизматички налази уједно сведоче о старости остатака појединих археолошких целина и о степену развијености трговине и комуникација са суседним али и удаљеним подручјима попут Јадрана, Италије, Паноније, Егеје или Понта. Обрађен је 431 примерак новца из периода од првог века пре наше ере па све до 13. века, а има око 10.000 примерака

различитог новца. Сав новац је прикупљен за девет година кроз археолошка истраживања и ископавања, неки примерци су добијени на поклон, а неки су и откупљени – каже Миливојевић.

Намера аутора није била да се бави употребном вредношћу древног новца, већ је он истински чувар традиције и трагова прошлости свога завичаја. Новац се налази у салону Центра за културу, туризам и спорт – Музејска збирка. У плану је да се реновира и опреми зграда у центру Сврљига која би постала Завичајни музеј за шта су неоп-

ходна и средства донатора. На молбу проф. др Владимира П. Петровића престолонаследнику Александру II да пружи подршку пројекту „Археолошка истраживања локалитета и комуникација у сврљишкој области“, престолонаследник је са великим задовољством прихватио покровитељство. Тако ће и овај значајан пројекат успети да допринесе очувању наших културних добара за будућа поколења. **С. Ђорђевић**

Планета пензионера

ПОРТУГАЛИЈА: Домаћи против Европљана

АПР – удружење које заступа сениоре Португалије и има 6.000 чланова, оптужило је недавно владу у Лисабону да пензионере из Европе третира „краљевски“ – за њих се граде луксузна насеља – док се према домаћим понаша као према „уличним чистачима“. АПР је иначе појачао своју критику на рачун владе и показује све снажнији отпор њеним мерама штедње, међу којима је и снижавање почетног износа пензије на који ће се плаћати „ванредни солидарни порез“ са 1.350 евра на 1.000 евра месечно, што ће погодити тачно 79.862 пензионера. Тај порез се зарачунава по стопи од 3,5 до 10 одсто, зависно од висине пензије.

ШКОТСКА: Независност без британских пензија

Шкотланђани излазе на биралишта 18. септембра ове године да би се изјаснили да ли су за то да поново буду независна земља, односно изађу из Уједињеног Краљевства Велике Британије. Дилеме за и против су тешке: независношћу се нешто добија, али и губи (између осталог и чланство у ЕУ), а на негативној страни је и могућност да они који већ примају британске државне пензије – или на њих рачунају – остану прикраћени.

На ово су у Лондону у одвојеним изјавама упозорили бивши и садашњи премијер Гордон Браун и Дејвид Камерон, што би многе у септембру могло да натера да још једном размисле да ли је боље да живе самостално или у заједничкој држави. Истраживања, наиме, показују да шест од десет Шкотлан-

ђана више воли да им се пензије исплаћују из фондова који се формирају у целој Британији, него само у њиховом делу.

Бивши премијер Браун је био недвосмислен: „Ви с правом очекујете да ћете добити британске пензије, јер сте доприносе уплаћивали целог живота, плаћали сте и друге порезе, али ако буде не-

зависности све то ће бити обустављено“ (и препуштено на бригу самосталној шкотској држави).

У „Белом папиру“ шкотске владе обећано је да ће постојећим пензионерима пензије бити исплаћиване „на време и у целини“ и после независности, али није образложено како ће то бити финансирано.

КАНАДА: Необавештени шта их чека

Канађани који су пред пензијом уверени су да имају довољно новца да задрже животни стил који су водили док су радили, али најновије истраживање о томе показало је да уствари не знају колика ће им бити пензија, а колико ће да би задржали стари стандард морати да додају из сопствених резерви.

Седам од десет учесника анкете коју је поручила једна инвестициона група сматра да ће им пензија покривати трошкове живота, али када су упитани колика примања очекују после пензионисања, чак 42 одсто је изјавило да то не зна. Упркос томе, већина на пензију рачуна као на првенствени извор прихода.

САД: Дај шта даш у Детроиту

У Детроиту, некада просперитетном центру америчке аутомобилске и других индустрија, који је прошле године прогла-

сио стечај, управо је објављен план како да се намире обавезе према пензионерима, некадашњим радницима многоброј-

них градских служби. Тај план предвиђа смањење њихових пензија чак за 34 одсто. По тој рачуници, неко ко је имао пензију од 2.500 долара месечно, убудуће би примао 850 долара мање.

Пензионерима који су радили у полицији и ватрогасној служби биће закинуто мање: само 10 одсто. План уз то укида усклађивање пензија са инфлацијом.

Прве реакције нису жестоке будући да је у моменту када је Детроит банкротирао очекивано да ће сви који су тамо радили остати без пензија у целини. План који је обелодањен сачињен је после договора са повериоцима.

БиХ: Само 1,13 запослених на једног пензионера

Однос запослених и пензионера у Босни и Херцеговини опао је на 1,13 према 1, што је најнеповољнија (не)сразмера у бившој Југославији, известио је недавно сарајевски „Дневни аваз“. У Словенији је тај однос 1,27, у Хрватској 1,23, у Србији 1,40, док Македонија у том погледу стоји најбоље: 1,76:1.

Према статистици БиХ, запослено је само око 690.000 грађана, док је број пензионера (крајем 2013) процењен на 620.000.

М. Б.

У СВЕТУ И КОД НАС СВЕ ВИШЕ ЈЕДНОЧЛАНИХ ДОМАЋИНСТАВА

Неки нови самци

С амац. Годинама, ова једна реч била је довољна да замени читав текст. Сам израз је непогрешиво асоцирао на све оно што не желимо да будемо, средовечни, усамљени, несигурни, затворени, материјално скучени, стамбено необезбеђени, препуштени себи и својој подстанарској, тугаљивој егзистенцији.

На овај опис, старији ће се вероватно сетити лика господина Фоке у тумачењу Слободана Перовића, из истоимене ТВ драме Гордана Михића, писане још шездесетих година, а недавно обновљене на позоришној сцени управо због универзалности поруке о људској усамљености.

Од некадашњег стереотипа, посматрано у ширим размерама, и менталним и просторним, ипак је мало шта остало. Самачки живот претворио се у нови социолошки образац, заштитни знак младих, успешних, амбициозних, друштвено веома активних и, подразумевајуће, пристојно ситуираних.

У Европи, Америци, Азији проценат домаћинстава са једним чланом непрекидно расте (у великим америчким градовима постотак износи 40 одсто, на Менхетну или у Паризу свих 50, а у Стокхолму чак 60 одсто), а број људи који сами живе већи је него икад у историји, наводи у ауторском чланку у „Њујорк тајмсу“ амерички социолог Ерик Клиненберг, професор на Њујоршком универзитету и писац књиге „Солирање: изненађујућа привлачност самачког живота“, која га је лансирала у орбиту свемијског интересовања.

Занимање за ово дело не јењава ни две године од његовог појављивања управо зато што убедљиво контрира свим досадашњим чињеницама и представама о самовању, а пре свега демантује најраспрострањенију и најдуготрајнију заблуду да живети сам значи и бити сам.

У данашње време самоћа је и иначе потпуно релативизиован појам. Револуција у кому-

Све некадашње представе о „самовању“ су срушене, укључујући и сам термин који за разлику од раније употребе најмање значи да је неко стварно сам

никацијама, електронске везе, друштвене мреже, фејсбук, преноси уживо са било ког дела планете, 24-часовна доступност свега и одасвуд, чине комуникационе канале отвореним за све, па је у том смислу класични самачки модел претпостављене изолованости потпуно превазиђен. Наравно, у питању су само спољне манифестације, док је интимни доживљај појединца друга ствар, међутим, понекад је и привид важан, а то је бар оно што се сваком нуди.

Како професор Клиненберг тврди, на основу десетогодишњег истраживања и разговора са више од 300 испитаника, самачки статус је подстицајан за друштвену интеракцију и представља својеврсну повластицу.

Док је некад и сама помисао на такав живот изазивала немир и најцрње мисли о таворењу, одбачености и усамљености, да-

нас, каже он, најпривилегованији људи користе своје ресурсе да се издвоје од других, обезбеде приватност, лични простор за себе. Укратко, купе слободу.

Слобода је и најчешће коришћена реч у исказима професорових саговорника. Неки ће признати да то што говоре звучи себично, али за њих нема цену чињеница да у својој кући могу себи да угађају, живе како хоће, једу, спавају, читају, гледају ТВ кад и колико им се прохте, да им захваљујући томе „никад није досадно“ (како је посебно истакла једна испитаница), не морају никоме да се прилагођавају и чине уступке, без којих било каква заједница једноставно није могућа.

И управо такви, неистрошени свакодневним ситним стресовима, кућним задацима и заврламама, они су пуни елана за акције на друштвеној сцени.

Свуда их има, стижу на све значајне догађаје, посећују изложбе, предавања, успевају да се друже и виђају са људима, јер једноставно, у одсуству породичних обавеза, имају више слободног времена.

Истовремено, може се рећи да им је и материјална подлога чвршћа. Јер зна се, старо је правило, да живот „у једини“ увек изађе скупље него кад се трошкови деле између више особа. Не може свако да приушти себи да се одвоји. Младима, односно млађој одраслој популацији то полази за руком бар у оном периоду кад већ релативно пристојно зарађују, а још се не решавају на брак, међутим, нису они једини који дају предност самовању.

Изненађујуће је да и старији људи, после развода или смрти супружника, у већем проценту него раније настављају самостално, не тражећи решење у новом браку или пресељењу код деце. Аутор наводи податак да је почетком 20. века 70 одсто удовица живело са децом, а данас 20 одсто. Нарочиту одлучност да остану сами показују разведени. После лошег искуства, они су без дилеме да је то правилнији избор, јер „не постоји ништа горе од живота са погрешном особом“.

Према статистици Еуромонитор интернешенела, фирме за тржишна истраживања са седиштем у Лондону, број самаца у светским размерама је узлетео у последњих 15 година за 80 одсто, са 153 милиона 1996. на 277 милиона 2011. У Шведској 47 одсто домова настанује једна особа, у Норвешкој 40 одсто, Британији 34, Украјини за један постотак мање, у Јапану 31, Сједињеним Државама и Канади 27 одсто.

За нас је свакако занимљиво и то да се на листи од 27 земаља налази и Србија, на 18. месту, са процентом од 22 одсто. Нажалост, допринос младих у нашем случају није доминантан. Половину чине старачка домаћинства, а од тога је знатан број у удаљеним, напуштеним селима. На њих се свакако не односи она прича од малопре о интернету и другим погодностима и удобностима самовања.

Д. Драгић

Незахвални потомци

Јужна Кореја се брзо развила, али по цену напуштања вековног конфучијанског система који је децу обавезивао да брину о остарелим родитељима

Јужна Кореја је један од економских тигрова Азије, земља која је по много чему достигла, па и престижна Јапан. Производи њене индустрије, односно моћних конгломерата као што су „Самсунг“ и „Хјундаи“, популарни су широм света. Животни стандард је скочио: земља је постала и велико тржиште за глобалне произвођаче луксузне робе, али оно што се у јужнокорејској причи о националном успеху не види, јесте положај генерације која је умногоме поставила темеље за то „економско чудо“ остварено у последњих пола века.

Наиме, половина старијих Јужнокорејаца живи у беди, што је највиша стопа у индустријском свету. Неки су у запуштеним и готово напуштеним четвртима великих градова, где предузимачи још нису стигли да поруше старо да би изградиле ново, други се могу видети у редовима испред милосрдних кухиња, а нису ретки ни призори копања по отпаду у потрази за папиром и картонима који ће, кад се продају откупљивачима, донети неки ситниш.

Многи од ових сиромаша су у свом радном веку радили на добро плаћеним пословима, али одлазак у пензију, за коју нису могли да уштеде, бар не довољно, зато што је школовање деце било скупо, драстично им је променио живот.

Оно што се уствари догодило у Јужној Кореји јесте распад традиционалног конфучијанског система – неке врсте обичајног друштвеног уговора вековима примењиваног у многим земљама на азијском истоку (Кина, Јапан, обе Кореје) – који је налагао да о остарелим родитељима брину деца.

Тај поредак је већ више од две деценије у распаду, јер су се друштвене вредности промениле. Заострена је, наиме, утак-

мица за добро плаћена радна места, припадници млађе генерације напуштају родитељске куће и селе се тамо где могу да успеју – па брига о родитељима није више социјална норма, а већини ни лична дужност.

програми, али су и они засновани на данас превазиђеној претпоставци да се стари обичаји још поштују, па тако они чији су потомци незахвални да би добили помоћ морају да докажу да деца не могу или не желе да

машнијих 70 одсто пензионера, али тај додатак неће бити 200, него само 70 долара. Примена ће почети идућег лета.

Послеци тешке пензионерске беде у богатом друштву је да је стопа самоубистава међу

Тамошња истраживања показују да је само у последњих 15 година проценат деце која сматрају да би морала да брину о својим родитељима са 90 одсто опао на само 37. „Породица се урушила и ми зато умиремо усамљени“, цитиран је један пензионер у недавној репортажи о јужнокорејским пензионерским приликама у америчкој штампи.

С друге стране, нема ни адекватне подршке државе. Јужна Кореја је национални пензијски систем успоставила тек 1998, што је било сувише касно да би побољшало ситуацију генерације рођене пре Другог светског рата. Постоје и социјални

брину о њима. Многи, упркос тешким приликама у којима живе, не желе да то учине – због личне срамоте.

Јужнокорејска председница Парк Геун Хје обећавала је током изборне кампање 2012. да ће ову ситуацију поправити. Најавила је увођење такозваних пензија националне среће: додатак у вредности од 200 долара месечно за све пензионере (није објаснила на који начин ће то бити финансирано, с обзиром на то да је истовремено тврдила да неће повећавати порезе).

Прошлог лета је, међутим, то обећање променила: „пензије среће“ добијаће само најсиро-

јужнокорејским сениорима више него утростручена од 2000. године, и то упркос саветовалиштима и другим мерама да се то спречи, уведеним на локалним нивоима власти. Дobar пример за то је округ Сеодемун, на северозападу главног града, Сеула (10 милиона становника), где око 9.000 остарелих пензионера живе сами. Тамошњи центар за старе је успоставио „врућу линију“ на коју могу да се јаве они који су изгубили сваку наду, а која прима око 30 позива дневно. Поред тога, десетак запослених у Центру свакодневно посећује старе који су по њиховој процени „опасно изоловани“.

М. Бекин

ДЕСЕТИ СРЕМСКИ КОЛАЧ У РУМИ

Салчић за целу варош

На јубиларном десетом етно-фестивалу који се у Руми одржава под геслом „И кад прођу славе – остаје колач“, окупило се више од 40 актива и удружења жена са подручја Срема. Тог дана у спортској хали представили су се млади посласлича-

Отић, а говорио је и Петар Димитријевић, директор „Панонијатурса“ и оснивач „Сремског колача“.

– Интересовање за јубиларни „Колач“ је било велико и нисмо могли да примимо све који су желели да учествују. Циљ ове мани-

Торта за јубилеј

је читав Срем колачарски – рекао је Бошко Неговановић из румске Туристичке организације.

За ангажовање на свим фестивалима у протеклој деценији захвалнице су добили Актив жена „Милева Марић“ из Руме, Мира Вулин из Вогња, Мара Миловановић из Пећинаца, Каћа Јуришић из Руме и Весна Шијачки, директорка Завода за равноправност полова. Захвалница је додељена и Покрајинском секретаријату за привреду, запошљавање и равноправност полова.

Најбољи слатки колач направило је Удружење предузетница румске општине „Викторија“, слани – Актив жена Вогња, најбољи славски колач – Креативна радионица „Машта-свашта“ из Беочина, а најбољу етно-поставку имало је Удружење жена „Пуж“ из Путинаца.

Штанглице, ролнице, штрудле, пите, пројнице, вишњару, бундевару, шапице и друге ђаконије Румљани су могли да пробају, а и кући да понесу. Празник колача употпунили су тамбураши, а Сремице су показале да умеју и да се веселе.

Д. Р.

Најбоља етно-поставка

ри и пекари Средње пољопривредне школе „Стеван Петровић Бриле“, штанд су имале и пензионерке из Удружења пензионера Рума, затим МО Савеза слепих, а први пут су на фестивалу биле и представнице Музеја куглофа и колача из Сремских Карловаца.

Миристи колача, шаренило ношњи, домаћа радиност, али и сликари и игра КУД „Бранко Радичевић“... Слане, слатке и славске посласлице мамиле су посетиоце који су се тискали око лепо украшених штандова. Веома посећен био је и „слани“ штанд на којем су гостима нудили неколико врста хлеба намазаног машћу и посутог паприком.

Фестивал је отворио новинар РТВ Бора

фестације је очување обичаја, али и промоција женског стваралаштва. Жене су стуб куће и друштва, а ми желимо да сачувамо од заборава умешност Сремица у прављењу колача, који је потенцијални туристички бренд ове регије – истакао је Димитријевић.

Етно-фестивал у Руми познат је и по салчићима. Овога пута салчић тежак 5,5 килограма направиле су жене из Павловаца.

– Ако је доњи Срем карактеристичан по свињама и производима који красе свињокољ, горњи по чувеним винима која се праве већ 17 векова, ако је онај рузмарински и швалерски познат по неким другим својствима, онда нас је ујединила ова манифестација, јер

КИКИНДА

„Дани лудаје“ у Будимпешти

Већ 28 година одржавају се „Дани лудаје“ у Кикинди. Ова туристичка манифестација у част лудаје, како житељи овог дела Баната називају бундеву, међу највећима је овакве врсте у средњој Европи. Кренуло се од такмичења у гајењу најтежег плода и најдуже врга, да би с временом „Дани лудаје“ постали спона за сарадњу са многим местима у Србији и иностранству.

Недавно је ова манифестација представљена на 37. Међународном сајму туризма у Будимпешти. Међу 500 изла-

гача из 30 држава, Кикинђани су упознали посетиоце и пословне људе са програмом „Дана лудаје“, али и са другим потенцијалима своје општине. Учесће у престоници Мађарске обезбедио је Општински секретаријат за локални економски развој и туризам у сарадњи са Покрајинским секретаријатом за привреду, а уз помоћ амбасаде Републике Србије у тој земљи. Планирано је да после овог представљања „Дани лудаје“ гостују још и у Темишвару, Сегедину, Београду и Новом Саду.

С. З.

Кикинђани на Међународном сајму у Мађарској

Стварају, путују, друже се

Актив жена Вождовац постоји тачно четири године. Основан је на принципу добровољности и делује као социјална група при удружењу пензионера ове београдске општине.

Актив жена је акценат свог деловања ставио на промовисање здравих стилова живота, здравствено просвећивање, разне културно-едукативне активности, на стално учење и образовање, дружење и унапређење креативних способности, али и на социјалну инклузију, остварење родне равноправности, поштовање личности и стварање једнаких могућности за све.

За сада ове вредне жене све активности организују и финансирају саме. План рада за прошлу годину су реализовале у целисти, а сви њихови састанци почињу инфопултом, извештајем који подразумева анализу претходних активности и информације о предстојећем деловању. До сада су посетиле многе културне, забавне, верске и друге манифестације. Путовале су туристичким стазама Србије и иностранства, имале књижевне сусрете својих чланица и гостију и присуствовале многим књижевним вечерима и промоцијама у граду. Ове агилне жене су и редовни посетиоци позо-

ришних и биоскопских представа. Негујући неопходност целоживотног учења и образовања, чланице Актива жена Вождовац су присуствовале бројним популарним предавањима намењеним пензионерима, а нарочито активно су се укључиле у онлајн пројекат „Земље Дунава“. Због тога су позване да учествују у Улму (Немачка), на Фестивалу за сениоре у организацији улмског Универзитета, за шта се интензивно припремају.

Недавно су, поводом 8. марта, са Удружењем пензионера Земун – Актив жена, организовале изложбу ручних радова и другог стваралаштва. Изложба је била веома богата експонатима и јако посећена – било је 770 посетилаца.

Једна од редовних активности Вождов-

чанки је и припрема различитих радионица о темама које интересују људе њиховог доба. У току је врло интересантна радионица „О љубави у старости“.

Чланице Актива су дефинисале и „формуле“ живљења око којих се окупљају, као што су: праштање, поверење, поштовање, женске слободе, душа човекова, али и креативност, мода, шминка, о ципелама, лична хигијена и слично. Актив жена Вождовца отворен је за све заинтересоване потенцијалне чланице које деле њихова интересовања, те их позивају да им се придруже да кроз заједнички рад унапреде своје психолошке и менталне способности и постигну веће задовољство у животу.

В. Мискин

У ГОСТИМА КОД НАЈСТАРИЈЕГ НОВИНАРА У СРБИЈИ

Радно и у 97. години

Сусрет са Витомиром – Витом Бујишићем, најстаријим новинаром у Србији, значио је дружење са изузетно блиставим новинарским умом и дивним, ведрим и веома разговорним домаћином који смело и радно носи 97 година живота. Витомир је рођен 3. октобра 1917. године у Криваји, испод Цера, а данас живи на Новом Београду.

Срдчане поздраве од Управе УНС и Клуба новинара ветерана Вити су донеле колеге Петар В. Кнежевић, Душан Дражић и Нада Вукићевић.

Говорећи о себи и своме раду најстарији новинар у Србији је као најважније истакао да му је он пружио прилику да упозна мноштво сјајних личности:

– Као да у мом бићу, током целог живота, постоји нека магнетна сила која је привлачила за сарадњу бројне сапутнике – особе сличне мојим карактерним особинама, мојим схватањима овоземаљског живота и идејним

опредељењима. Вероватно су то темељи на којима почивају пријатељства са савременицима.

Овај сусрет био је и zgodна прилика да уважени новинар дарује свим члановима Клуба новинара ветерана по једну своју књигу, најновију, 24. по реду. Ова књига, срдечно насловљена „Мојим пријатељима“, и говори о дружењу и другарским односима.

Треба поменути велику нежност и пажњу сина Власте и његове супруге Зорице према Вити, што доприноси да се сав животни ритам у породици одвија на опште задовољство. Значајну љубав и подршку Вити пружају и његови другари, који су уз њега и на речима и на делима.

П. Кнежевић

БРУС

Обележен Дан жена

Удружење пензионера општине Брус поводом прославе Међународног дана жена, 8. марта, организовало је дружење за своје чланове. Била је то прилика за још једно лепо окупљање и начин да се испоштују чланице удружења. **Н. М.**

ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ

Цвеће на дар

Пензионери из Петровца на Млави по традицији и ове године организовали су прославу Међународног дана жена, 8. марта. Свечаност су увеличали и представници локалне самоуправе.

Пензионерке су на дар добиле каранфиле, а весело расположење уз музику и песму потрајало је до дубоко у ноћ. Општинска организација окупља око 6.500 пензионера од којих је 4.500 веома активно. Током године пензионери се друже са колегама из других места а организују се и посете културно-историјским и туристичким местима у нашој земљи. **С. М.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Пријем, честитке и поклони за даме

Поводом Дана жена, председник Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке, Слободан Б. Пантић, организовао је пријем за даме – сараднице из ове организације. Поред срдачног

честитања, том приликом им је пожелело пуно здравља, среће и дуг живот и уручио им пригодне поклоне.

Славље је настављено у једном паланачком ресторану, где је у организацији

Живке – Мице Ђурђевић, председнице Актива жена и потпредседнице ОО пензионера Смедеревске Паланке, направљена забава за представнице лепшег пола која је трајала до касно у ноћ. **Сл. К.**

СРЕМ

Сремице се веселиле

У многим местима у Срему било је весело за Дан жена. Домаћице, пензионерке, запослене жене и оне без посла, окупиле су се у сеоским домовима културе или просторијама месних заједница, у којима су без партнера обележиле свој дан уз музику, храну и пиће.

Сремице су играле и певале уз живу музику, а интересантно је да су се жене организовале саме и у селима у којима не постоје удружења. **Д. Р.**

БЕОГРАД

Изложба за празник

Удружење пензионера београдске општине Вождовац и земунско удружење обележили су Међународни дан жена.

Активи жена ова два удружења организовали су заједничку изложбу ручних радова и другог стваралаштва. Изложба је организована у Удружењу пензионера Земун од 3. до 7. марта, а председник општине Земун био је покровитељ ове лепе манифестације. Изложено је мноштво хекланих, плетених, везених предмета, оних рађених у пачворку, декупаж техником итд. Било је креативних стваралаца накита, перли, минђуша и брошева. Модерне капе, шешири, џемпери, хаљине и шалови красили су изложбени простор. Изложене су књиге и слике ових вредних стваралаца-аутора.

Изложба је наставила живот у аули Општине Земун на предлог активиста општине који су сматрали да је нужно и шире представљање стваралаштва жена Земуна и Вождовца. **В. М.**

КРАГУЈЕВАЦ

Радови жена са села

У Свечаном салону Скупштине града Крагујевца приређена је изложба ручних радова сеоских жена са овог подручја. Реч је о рукотворинама насталим у креативним радионицама у оквиру пројекта невладине организације „Оаза сигурности“, који финансира „Траг фондација“.

На изложби су приказани одевни и декоративни предмети, стољњаци, торбе, рађени пачворк техником, као и слике од пресованог цвећа, саксије, украсне тегле и прехранбени производи које су направиле жене из Драгобраће, Горњих Комарица, Доњих Јарушица и Влакче.

М. С.

ТРСТЕНИК

Чувари традиције

Чланице удружења „Јефимијин вез“ из Трстеника већ десет година негују традицију старог веза, плетења и ткања, и тако стварају оригиналне етно производе и сувенире. То су, према речима председнице удружења, Миланке Бараћ, различити уникатни предмети од природних материјала, са народним мотивима. Поводом Међународног дана жена чланице „Јефи-

мијиног веза“ приредиле су изложбу у ликовном салону Дома културе у Трстенику, на којој су приказале народне ношње, стољњаке, украсе од сувог цвећа, накит.

– Трудиле смо се да и на овој изложби одржимо ту нашу лепу српску традицију ручних радова. Мислим да смо успеле, анимирале смо и младе да наставе да раде и очувају традицију тог, да тако кажем, српског заната. На изложби смо представиле више од сто различитих радова, а задовољне смо и посетом великог броја љубитеља ове врсте уметности – истакла је председница Миланка Бараћ.

Д. И.

РУМА

Најбољи шахисти

На турниру у шаху шест општинских удружења пензионера Сремског округа, који је одржан 22. марта у организацији Општинског удружења пензионера Инђије, такмичило се десет екипа.

Како јавља Петар Бабић, председник Општинског удружења пензионера Рума, прво место у овој древној игри на 64 поља освојила је шаховска екипа ОУП Рума, друго место заузела је екипа Општинског удружења пензионера из Сремске Митровице, а треће екипа Општинског удружења пензионера из Шида.

М. М.

ВРАЊЕ

Активни у Удружењу „Независност“

Огранак Удружења пензионера Србије „Независност“ у Врању има врло богате активности, а често организују и различита дружења. Неке датуме по традицији заједно обележавају, као што је, рецимо, дочек српске Нове године. У таквим приликама окупи се велики број чланова, игра се и пева, а често им се придруже и млађи. Због тога оваква дружења пензионерима из врањске „Независности“ остају у незаборавном сећању.

Г. О.

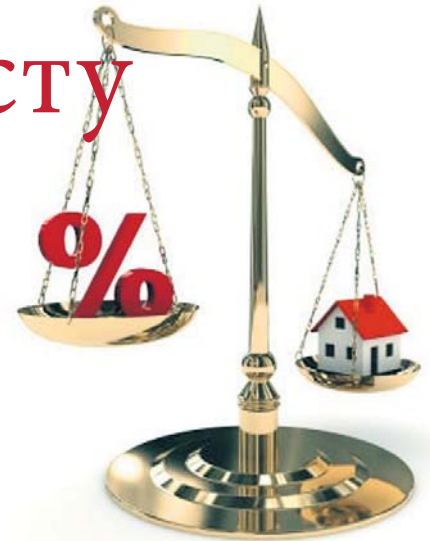
ЗАМКЕ ОЛАКОГ УЗИМАЊА КРЕДИТА

Опрез на првом месту

Кредитно задуживање све је популарнији, а често и једини начин да се дође до неке веће своте новца одједном, потребне за разне издатке и намене. Постоје различите врсте кредита – они могу бити ненаменски или готовински, тзв. кеш кредити, затим наменски као што су потрошачки, стамбени или за обртна средства, кредити за рефинансирање и други. Наравно, пре узимања позајмице неопходно је све три пута измерити и прорачунати, размислити колико је заиста неопходна, затим се одлучити за врсту зајма, а на основу обрасца „Основни подаци о кредиту“, који се може добити у банкама, детаљно проверити где су најповољнији услови за одабрану врсту кредита итд.

коришћење кредита, а које сноси корисник. Међутим, неопходно је проверити да ли су у ЕКС укључени сви трошкови по основу узетог кредита, јер се често дешава да избор нижих камата код појединих банака не значи и повољнију месечну обавезу, управо због скривених трошкова и различитих услуга које се нуде „у пакету“, а које нису обухваћене ЕКС-ом.

Још једна од замки када су кредити у питању јесу и девизни курсеви које банка користи. Према Закону о девизном пословању, дозвољено је уговарање у девизама, док се кредит и добија и враћа у динарима. С тим у вези, дешава се да уговором о кредиту буде регулисано да се кредит пласира по куповном курсу,

главница у рати много мања од камате, па се заправо већином враћа камата. Када клијент у једном тренутку реши да кредит превремено отплати, испостави се да је поред свега до тада плаћеног главни дуг само незнатно смањен у односу на почетно стање, па након додатног рачунања накнаде за превремену отплату може да се испостави да се она готово не исплати.

Могло би се рећи да је од свих кредитних производа кредитна картица најнеповољнија. Најраспрострањенија је кредитна картица са моделом отплате од пет одсто, у чију рату је укључена отплата главнице и камате, с тим што је камата, наравно, већа. Она је заправо најскупља варијанта зајма, јер се у случају њеног коришћења увек рачуна камата на цело износ неотплаћеног дуга.

Али, која год врста позајмице да је у питању, од изузетне је важности да се строго води рачуна о редовном плаћању рата, јер су затезне камате веома високе. Другим речима, уколико клијент касни са уплатом, поред редовне камате, на крају године се доспелом а неплаћеном дугу придружује и ова додатна, затезна камата, чиме се главни дуг може знатно увећати.

Све у свему, пре доношења одлуке о узимању кредита заиста је потребно о свему добро размислити, а уколико се процени да је то добро или, пак, једино решење, неопходно је веома пажљиво прочитати уговор о кредиту и добро разумети све услове и одредбе. Посебно је важно обратити пажњу на то да ли банка задржава право да врши измену одређених услова кредита независно од воље клијента, као и да ли су прецизно утврђени услови под којима банка то може да учини, јер се потписивањем прихватају сви услови наведени у уговору, а након тога, нажалост, нема повратка.

Када је у питању поређење услова под којима се кредити нуде, најлакше је упоредити ефективне каматне стопе (ЕКС). Уколико је ЕКС на годишњем нивоу нижа, кредит је јефтинији. Да појаснимо, номинална каматна стопа представља проценат који одређује колико се новчаних јединица плаћа по јединици кредита и користи се за обрачун редовне камате по датом кредиту. За разлику од номиналне, ефективна каматна стопа представља стварну цену кредита и омогућава лакше сагледавање и поређење услова под којима различите банке нуде исте кредитне. ЕКС обухвата номиналну каматну стопу, а поред ње укључује и накнаде и провизије које клијент плаћа банци за одобравање кредита, као и друге трошкове у вези са споредним услугама које су услов за

који је нижи, а да се рата враћа по вишем, продајном курсу. У оваквим случајевима разлика између куповног и продајног курса банке представља само додатне трошкове за клијента, а поред тога оваквом рачуницом као кредит можемо добити мање средстава него што нам је потребно.

Важна ставка приликом информисања о условима кредита јесте и могућност његове превремене отплате. Неке банке нуде опцију да се у одређеном моменту кредит превремено отплати у целисти и да се за то не обрачунава никаква додатна накнада. Међутим, у другим случајевима, када накнада за превремену отплату кредита ипак постоји, она обично износи од два до пет процената остатка дуга. Оно што је неповољно у овом случају јесте чињеница да је у првим годинама отплате кредита

В. Кадић

Када у пензију

? Љ. Јемуовић, Београд: По основу радног стажа још не испуњавам услов за одлазак у пензију (имам 32 године радног стажа). Како ове године, 29. јуна, пуним 60 година, интересује ме да ли могу по основу година живота да остварим право на пензију и када. Затим, да ли има промена у вези са годинама живота потребним за одлазак у пензију током ове године? Ако има, молим Вас да ми то појасните јер су информације опречне.

Одговор: Према важећим прописима, жена испуњава услов за стицање права на пензију у 2014. години са навршених 60 година живота и најмање 15 година стажа осигурања или 53 године и 8 месеци живота и 35 година и 8 месеци стажа осигурања.

Према подацима које наводите о Вашим годинама живота и оствареном стажу, Ви испу-

њавате услов за остваривање права на старосну пензију када навршите 60 година живота. За сада нема назнака да ће бити мењан општи старосни услов за жене током 2014. године, а у сваком случају о свим променама ћете бити благовремено обавештени путем средстава јавног информисања на основу саопштења званичних државних органа.

Исплата пензије на кућну адресу

? Б. Бошковић, Београд: Као војни пензионер корисник сам пензије која ми се уплаћује на текући рачун код Поштанске штедионице. Шта је неопходно да бих право на исплату пензије остварио преко поште на кућну адресу због моје слабије покретљивости?

Одговор: Да би Вам се пензија исплаћивала на кућну адресу, потребно је да доставите захтев у писаној форми за исплату пензије на кућну адресу Служби исплате пензија надлежне филијале Фонда ПИО која врши исплату Ваше пензије. При томе је потребно да доставите потврду да немате дуговања по рачуну који имате код Поштанске штеди-

онице, с обзиром да исплату пензије пребацујете на кућну адресу. Код Поштанске штедионице ћете се распитати да ли постоји могућност да задржите текући рачун, будући да се на њега неће уплаћивати новчана средства. Такође, треба да знате да пошта наплаћује трошкове испоруке пензије одбијањем од пензије, о чему можете да се обавестите у пошти.

Осигурање по чл. 15 Закона о ПИО

? М. Зечевић: Незапослена сам и тренутно у другом стању. Хтела бих да уплаћујем себи радни стаж, те Вас молим да ми кажете коме треба да се обратим и да ли треба да се пријављујем на биро рада иако не желим тренутно посао?

Одговор: Уколико степенезапослени и грађанин сте Србије, Ви се можете укључити у обавезно осигурање по члану 15 Закона о ПИО и сами себи уплаћивати доприносе на једну од 13 попуњених основица осигурања, према својим могућностима и независно од стручне спреме. Потребно је да поднесете захтев надлежној филијали ПИО

на прописаном обрасцу који се добија у филијали, а може се одштампати и са нашег сајта (www.pio.rs). На обрасцу захтева налази се списак документације коју је потребно приложити уз захтев. У осигурање се ступа даном подношења захтева, а најраније 30 дана пре тога. Треба водити рачуна да се из овог осигурања не може иступити простим

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

престанком уплата за ПИО јер ће се у том случају дугови нагомилавати са затезном каматом, већ је потребно поднети захтев за иступање из овог вида осигурања надлежној филијали ПИО. Основице се усклађују свака три месеца и о томе треба сами да се информисете (путем нашег сајта, у филијали и сл.) и уплаћујете доприносе у складу са изменама.

Уплатом доприноса за ПИО

по чл. 15 не обезбеђујете себи здравствено већ само пензијско-инвалидско осигурање. Здравствено осигурање можете регулисати преко осигураног члана породице или на неки други начин који је предвиђен прописима Закона о здравственом осигурању, о чему се можете обавестити код РФЗО. Кад је реч о пријави на НСЗ, о томе се информисите код те службе.

Право на породичну пензију

? Д. Милојевић-Пековић: Син и ја смо корисници материјалног обезбеђења породице. Године 2011. преминуо је отац мог сина, а недавно смо на оставинској расправи сазнали да његова браћа из другог очевог брака користе породичну пензију већ неколико година. Мој син је редован студент на Војној академији у Београду, прва година. Његова браћа, корисници породичне пензије, документа су поднели у филијали Фонда ПИО Сремска Митровица (отац је у живео у општини Сремска Митровица где је и преминуо). Ми живимо у Чачку. Која документа и где треба да приложи мој син, у Чачку или Сремској Митровици? Да ли има право на ретроактивну исплату?

Одговор: Деца имају право на породичну пензију по смрти родитеља за све време школовања, а најкасније до 26. године живота уколико похађају високошколску установу.

Будући да је Ваш син студент, он испуњава услов за остваривање права на породичну пензију по смрти оца. Пензија би се, у конкретном случају који помињете, одредила у одређеном проценту од пензије коју би покојник примао, у зависности од броја чланова породице који пензију остварују. Износ би се равномерно поделио на онолико делова колико има чланова породице, а свако би примао свој део пензије.

Захтев за остваривање права на породичну пензију Ваш

син подноси према месту пребивалишта (уз напомену да је поступак остваривања права на породичну пензију већ спроведен у филијали Сремска Митровица), на прописаном обрасцу који се добија у филијали, а може се одштампати и са нашег сајта www.pio.rs. На обрасцу захтева налази се списак документације коју треба приложити.

Вашем сину ће се ретроактивно исплатити одређени износ пензија (по правилу шест месеци од дана поднетог захтева), али свакако не од 2011. године када му је отац преминуо. Детаљнија обавештења можете потражити у служби правне помоћи која постоји у свакој филијали ПИО.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ОБЛАСТ	ВАДИЧЕП	РИМСКИ ЦАР, МАРКО УЛИЈЕ	УЗГАЈИВАЧ ПЕРНАТЕ ЖИВИНЕ	МАЛА ОСА, ЗОЉИЦА	ОРУЖАНИ СУКОБ НАРОДА	ИМЕ ГЛУМЦА ТАМИРОФА
ПОДРШКА, ИСПОМОЋ							
ОСТАТАК КОД ОТРЕСАЊА							
РЕМЕТИТИ НЕКИ РЕД							
ПЛАНИНА У СРБИЈИ						ОЗНАКА ЗА МЕТАР ГАРОВО, ТАМНО	
МЕСТО КОД ЗРЕЊАНИНА							РЕКА У ЧЕШКОЈ И НЕМАЧКОЈ
ЖЕНСКО ИМЕ					РУДНИК ЛИГНИТА ОЗИМА КРУШКА		
НИШТА, НИКАКО (ТУР.)			РЕКА У ФРАНЦУСК. ПОСУДА ЗА САЛАТУ				
СИМБОЛ ЗА АЗОТ		ОЗНАКА ЗА СЕВЕР КОЊСКИ ТРК		ВРСТА ЖИТАРИЦЕ СТАРО ОРУЖЈЕ			
РАНИЛИ ТЕНИСЕР, АНДРЕ						ПРВО СЛОВО РАЗЛЕГАТИ СЕ ГЛАСНО	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ТВРЂАВА У НЕВАДИ ТРОМ, ИНЕРТАН						ЖЕНСКО ИМЕ
СЛАМАРИЦА							
МАЛИ ПОТОК							
ОБАВИТИ ПОЈАСОМ							
ОЗНАКА РЕОМИРА		МОРСКИ ГРЕБЕН МЕРА ЗА ТЕЧНОСТ				ИМЕНИЦА (СКР) ПОСЕДОВАТИ	
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ГРАД У ГРЧКОЈ ЗЕЛЕНИЛО У ГРАДУ						
ОЗНАКА ЗА ПИРОТ			ГЛУМИЦА, АНУК ДРУГИ, ОСТАЛИ				ПОХВАЛНА ПЕСМА
ВОЂА ХУНА						ОЗНАКА ЗА ОБИМ ВРСТА ПЕРШУНА	
ПРЕВРЕМЕН				У ТО ВРЕМЕ ОЗНАКА ЗА ТОНУ			
ОЦЕНА НЕКОГ ДЕЛА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: шестина, устанак, штакара, копоран, ана, ист, тире, т, ији, виа, а, пр, т, р, ло, ли, ака, тач, застава, врт, ван, итака, к, горанка, от, мир, рез, цер, аколада, цана, им, ракета

Сезонски радници у Немачкој

Интересантно је да су током сезоне пољопривредних радова југословенски држављани одлазили у Немачку на привремени рад. Њихов радносоцијални статус, као и број, из године у годину регулисан је на нивоу договора између „Немачке радничке централе“ и београдског „Централног одбора за посредовање рада и Јавне берзе рада“.

Још је 15. 12. 1928. закључен билатерални уговор у области регулисања равноправног положаја југословенских пољопривредних сезонских радника у Немачкој.

На пример, 1930. године на привремени рад у Немачку одлази 3.186 лица, а 1937. око пет хиљада, мада је тај број већи, јер српско-хрватско-словеначки пољопривредни сезонски радници одлазе и без пасоша, те се илегално запошљавају, што остаје статистички непознато.

Чланом 1 Уговора између Краљевине СХС и Владе немачке државе о социјалном раду наводи се: „Српско-хрватско-словеначки држављани у Немачкој и немачки држављани у Краљевини СХС изједначају се са домаћим радницима, односно намештеницима у погледу примања која проистичу из осигурања за случајеве: болести, несреће, изнемоглости, српско-хрватско-словеначког пензионског осигурања намештеника и немачког осигурања намештеника, и српско-хрватско-словеначког осигурања рудара код браћинских благајни и немачког осигурања рудара“.

(Миграције из Југославије у Немачку, др Бранко Павлица, 2005)

Посао за држављане изван ЕУ

Средином 2013. године Немачка агенција за запошљавање објавила је списак од око 50 дефицитарних послова за раднике ван Европске уније. Усвајањем новог закона о запошљавању Немачка је отворила врата и висококвалификованој и нискоквалификованој радној снази из земаља ван ЕУ. Предузећа која желе да запосле људе из ових земаља морају да распишу јавне конкурсе, а која сама не успеју да нађу адекватне кандидате, могу да се обрате агенцији. Када се нађе кандидат одговарајуће струке, потребно је да се призна његова квалификација, а затим тај радник који је добио посао у Немачкој преко Савезне агенције за рад треба да затражи радну дозволу и дозволу боравка у надлежном конзуларном представништву. Важно је да се у најкраћем могућем року научи немачки језик, макар онолико колико је нужно за несметано обављање посла.

Немачка агенција за запошљавање објавила је на више језика на порталу www.arbeitsagentur.de услове под којима је могуће поднети пријаву за посао. На основу одредби о „главој ЕУ карти“ ова држава је већ ранија дала шансу људима универзитетског образовања из земаља изван ЕУ. Према наводима Института немачке привреде, око 120.000 висококвалификованих радника недостаје само у области математике, информатике, природних наука и технике. **Ј. О.**

Решење шаховског проблема из прошлог броја:

Сг5!

Дијагонални бегови црног краља уз два промењена мата у привидној игри и решењу.

Ј. Т.

Да ли сте знали ...

– да је први Међународни сајам аутомобила у Београду одржан од 5. до 15. марта 1938. године на

простору данашњег Старог сајмишта под покровитељством Петра Другог Карађорђевића? Изложени су модели тада највећих светских произвођача аутомобила попут Мерцедеса, Фијата и Форда. Овај, у то време јединствени догађај у Београду изазвао је велико интересовање, мада је забележено да су посетиоци више гледали него куповали аутомобиле.

– да је први аутомобил у Београд стигао 1903. године, возом из Беча, за Божу Радуловића, богатог београдског рентијера? Био је марке „nesersdorfer“ из Копривница у Чешкој, имао је 12

коњских снага, лично на фијакер и производио

велику буку. Власник возила је унајмио личног возача, Сретена Кости-

ћа, који је убрзо постао први носилац националне возачке дозволе, која се чува у Музеју аутомобила у Београду.

– да је најскупљи аутомобил на овогодишњем Сајму аутомобила у Београду био Јагуаров модел „F type“ са ценом која достиже до 106.650 евра? Овај спортски двосед са 550 коњских снага развија брзину до 300 km/h, а убрзање до 100 km/h постиже за 4,2 секунде.

– да је фабрика Застава аутомобили за потребе домаћег и иностраног тржишта од 1953. године, по лиценци Фијата, произвела око 4.000.000 аутомобила? Епитет најпопуларнијег аутомобила марке „застава“ стекао је легендарни

„фића“, који је престао да се производи још 1985. године. Најбољим Заставиним возилом многи сматрају „заставу 1300“, популарни „тристаћ“

који је на тестирањима знао да покаже боље перформансе од знатно познатијих аутомобилских брендова у класи.

– да се „југо“ 1986. године пробио на америчко тржиште и до 1991. продато је више од 140.000 примерака? Обликом, димензијама и ценом од 3.990 долара, што га је чинило најјефтинијим

аутомобилом на америчком тржишту, стекао је популарност поставши познат аутомобил који се појављује у неколико популарних америчких филмова.

Шале и обмане

Опет први април! А ко би рекао, међу многима као да није ни престајао.

Има политичара који првом априлу не придају посебан значај. За њих је то дан као сваки дан током мандата.

Да ми нису рекли априлили, ко зна у шта бих све данас могао да поверујем.

Нису то све прљаве лажи, кажу они чије су лажи чист интерес.

Први април, као дан шале и обмана, требало би укинути. Шала је све мање, а обмане су све чешће и озбиљније.

Лаж је данас велика истина.

Човек се формира изнутра – духовно, а

спољашност је само глазура. Без тога је то само споља глдац, а унутра јадац.

У театру великих цена свакодневно се одигравају бројне монодраме.

Ово је време глобалног права! Права јаким над правом нејаким.

Кад се сретну снага аргумента и аргумент снаге дерби је неизбежан, а нажалост често и неизvestан.

Слободан Дучић

Духовно чегртање

Немамо среће са истином. Увек је на нашој страни.

Место злочина није утврђено јер се жртва брани ћутањем.

Многи упадљиво лице на мене. Немају ни пребијене паре у џепу.

У ватреним говорима политичара има нечег пироманског.

Све нам је надхват руку, али ми нећемо да се излажемо том ризику.

Прошло је време вешања. Сада су у моди билборди.

И панамски шешир се кити туђим перјем.

Не треба претеривати ни када се истина говори.

Вукосава Денчић

Лековите мисли

Добар афоризам је као бибер. Онај на кога се односи, треба да га и искија.

У школе се враћа лепо писање. Лепо понашање у нашем друштву, бар за сада, није неопходно!

Осмех продавца продаје робу. Сад ми је јасно зашто некој робу прође рок.

Саобраћајни знак стоп треба да се постави и пред многим скупим радњама.

Стално ради на послу гимнастику. Лакта се.

Кацига главу чува, а добар кредит – стандард.

Како нема слободних радних места?! А шта је са њивама?

Душан Старчевић